»Осмо чудо савременог света«

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XXVI
Број 686
Субота
20. фебруар 1965.

40 ДИНАРА 1952

686

У овом броју:

Колевка првих проналазака

ОСВЕТНИКОВА ПОТЕРА

Телевизор учитељ • *Наполеонов двојник*

ДА ЛИ ИМАТЕ МИРАН САН

Славни тенисери • *Шаховски калеидоскоп*

КЕРАМИКА НУКЛЕАРНО ГОРИВО

ЧЕТИРИ ГОДИНЕ ОСЛОБОДИЛАЧКОГ РАТА У АНГОЛИ

ОВИХ ДАНА навршене су четири године од дана када је становништво Анголе устало против португалске колонијалне владавине која од краја петнаестог века (са краћим прекидом од 1913. године до краја првог светског рата за које време је била под управом Немачке) систематски поробљава и најбезочније експлоатише ову земљу.

Ангола, која се налази у Западној Африци, јужно од Конга — по површини је четрдесет пута већа од Португалије — простире се на 1,246.700 квадратних километара и има преко 4,6 милиона становника, већином припадника црначких племена која говоре језиком народа Банту. Укупан број Европљана износи око 125.000. То је веома богата земља и представља ослонац привредне активности Португалије, слично ономе што је Конго значио за Белгију. Ангола је велики произвођач баш оних добара у којима Португалија оскудева или који имају одличну проћу на светском тржишту. Осим тога, анголско становништво је најјевтинија радна снага којој је колонизатор наметнуо робовски статус.

Најважнији анголски производи су кафа (доноси трећину прихода земље), кукуруз, шећерна трска, уљана палма, памук, дуван, какао и восак. Кафа је главно богатство земље и извози се преко 100.000 тона годишње, од чега преко половине у САД. Земља је богата и рудама — дијаманти, злато, манган и бакар.

Када се има у виду богатство Анголе, онда је јасно зашто се Португалија, под диктатором Салазаром, тако грчевито бори да је задржи и експлоатише.

Први почеци борбе анголског становништва против португалских колонијалиста забележени су 1953. године, када су организоване прве две илегалне политичке групе, упркос немилосрдног терора португалске полиције и потпуне забране свих политичких права за Африканце. То су биле „Унија народа Анголе" и „Народни покрет за ослобођење Анголе". Ове две групе покушале су 1956. да створе коалицију, али су тада њихови вођи били похапшени, тако да су оне у ствари биле задуго обезглављене.

Тек пре четири године, обновљена је борба анголског становништва против португалског колонијализма, али овога пута с оружјем у руци. Борба је захватила целу земљу и вођена је с променљивом срећом, највише због подвојености политичких организација које руководе устанком — Национални фронт за ослобођење Анголе (ФНЛА), на чијем се челу налази Роберто Холден и Народни покрет за ослобођење Анголе (МПЛА) на челу са др Августином Нетом. ФНЛА је образовао и привремену владу у избеглиштву — председник је Роберт Холден. Ову владу је до сада признало дванаест земаља претежно из Африке.

На борбу и једне и друге групе знатно је утицала борба народа Алжира за ослобођење, као и успех народа Конга, који је стекао независност. Но иако су борци и једне и друге групе (укупно око 20.000), до сада имали видних успеха против знатно јачих и боље опремљених португалских колонијалних снага, (преко 80.000 војника) и ослободили су знатне површине земље (од тога преко пола области Кабинде) разједињеност много смета потпуном тријумфу устанка.

Организација афричког јединства је на својој конференцији у Адис Абеби 1963. године донела одлуку о пружању пуне подршке ослободилачкој борби народа Анголе и усмерила је своја настојања да доведе до споразума раздвојених група у циљу обједињавања борбе против Португалаца.

В. Ј.

КОЛИКО ИМА РИБА У МОРУ

Колико има риба у риболовачким рејонима? Како израчунати, на пример, колико харинге има крај Џорџесових спрудова? То није бесмислено питање. Када би се знао одговор, могао би се повећати улов рибе и искључити, или бар знатно смањити, бескорисно трагање рибарских флотила за јатима риба.

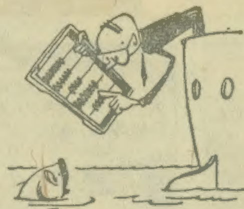
Узмимо, на пример, Џорџесове спрудове који леже на 300 км од северноамеричке обале. Ту се, у сезони лова, стекну стотине рибарских бродова из Мурманска, Риге, Талина, Калињинграда. И одједном — рибе нестане. Једни тврде да су се резерве рибе истрошиле, други окривљују временске прилике, трећи месечину...

Може ли се добити научно заснована прогноза о количини риба у појединим риболовним подручјима?

Недавно се са истраживачке пловидбе вратио риболовачки брод-хладњача „Осташков" на коме се налазила група совјетских стручњака

Млади научници открили су северно од Џорџесових спрудова мрестилиште харинги, тачно су утврдили време мрестења и количину икре да би на основу тога могли да предвиде и количину рибе у наступајућој сезони. Истраживања су показала да је у овом делу мора 40 квадратних километара дна покривено слојем икре дебелим 4 сантиметра.

Рибарима који ове године буду ловили у водама око Џорџесових спрудова, научници обећавају богат улов.

ТЕЛЕВИЗОР »НОВИ УЧИТЕЉ«

У ТОКУ последњих сто година, а нарочито у току задњих 60, дошло је до великих измена у начину масовног обавештавања. Да поменемо само безвучне и звучне филмске представе и, најзад, телевизију а све то је одиграло велику улогу и створило нов језик, језик „белог платна", једну нову и значајну друштвено-уметничку форму изражавања.

Популарне уметничке форме

Данас се дошло дотле да се поставља питање визуелног образовања. Није претерано рећи да ће телевизија за децу, кад заврше редовно школовање, бити за већину од њих најважнији извор сазнања о спољном свету. Поред њиховог личног искуства, контакт са уметношћу, упознавање разних личности и размишљање о осталом свету долазиће им углавном преко филма и телевизије.

Наставници у многим земљама узимају у обзир ове чињенице и сматрају да школе треба да рачунају на телевизију као друштвени фактор. Неки сматрају да култура која се може стећи путем филма и телевизије представља веома значајан и нов моменат у савременом образовању. Досад се мало пажње поклањало утицају ових средстава на ученике основних и средњих школа.

Неки сматрају да ће будући задатак наставника бити да ученицима објасне значај филма и телевизије, да им се омогући боље упознавање језика, затим неких одабраних драмских и документарних филмова помоћу чега ће се развити њихово критичко расуђивање, како би они могли да праве разлику између доброг и лошег што се на филму и телевизији види.

Филм и телевизија су популарне уметничке форме 20. века и могу да обезбеде културно искуство које ће знатно обогатити знање младих људи. Зато је и важно да наставник пружи помоћ и објасни ученицима разлику између доброг и рђавог вестерна, између добре и лоше ТВ комедије или неког другог комада.

Главни циљ је да се код ученика створи навика да дискутују о филмском и ТВ комаду. Четворогодишњи курсеви могли би обухватити следеће теме: кратак историјат филма и ТВ, приказ „квиз" програма и њихов значај, природа на платну, омладина, третирање рата на платну, драма, свакодневни живот итд.

Ученици на послу

Такође се проучавају режија, сценарио и снимање обичних и ТВ филмова, тако да у току дискусија ученици не претресају стриктно само једну тему. Разговори подстакнути дубоко доживљеном драмом или комедијом гледаном очима овог или оног ученика користе свима заједно и непроцењиво су вреднији од субјективног посматрања и размишљања.

Није чудно што ученици траже шансу на филму и ТВ — они хоће да изразе своје идеје на овај или онај начин, па им је зато треба и дати.

Но све је то везано и са тешкоћама које треба савладати да би се постигао жељени циљ. Прва тешкоћа је у томе што ученици желе да се ухвате укоштац са камерама још од првих дана, што им се не може дозволити док добро не савладају теоријски део. Касније све иде лакше. И тек сада настаје интересантна ситуација. Нико не би ни помишљао да ученици могу толико жара да унесу у овај посао, полазећи од чињеница заснованих на њиховим другим активностима у школи. Они су не само спремни да посвете снимању све своје слободно време, већ у посао уносе и ноту професионализма и склони су да један кадар пробају по неколико пута пре него га сниме. Често група ученика проба по десет пута једну сцену пре него је сними — и то сцену која не траје више од 7—8 секунди на платну. Наравно, после обављеног посла, они никад не гледају филм истим очима. Неки су строжи у оцени, неки га сматрају добрим, али сви верују да је филм нешто важно и да заслужује озбиљну пажњу.

Скора будућност телевизије

Да би се постигла максимална вредност оваквог снимања, важно је добро проучити принципе и методе снимања; упознати ученике са значајем објективног саопштавања; усавршити филмски речник и вежбати поједине сцене из неког играног филма, евоцирати драмске заплете и расплете итд.

Већина ученика жели да сними играни филм. Њих у томе подстичу и сами наставници, дајући им идеје, најпре из свакодневног живота а касније и компликованије психолошке драме. Камере се постављају на улицама, у парковима, у учионицама, јер то су први кораци будућих режисера, глумаца и сниматеља. Сви дечји филмови су кратки — не дужи од 20 минута — неми, без икаквих дијалога, на траци од 16 м, црно-бели.

Производња сваког филма захтева широк избор талената, режисера, сниматеља, глумаца, особља за осветљење итд. Ученици су нарочито задовољни што филм снимају сами и сматрају да ће тако лакше уочити сопствене грешке.

Неће много проћи а сви наставници ће признати да филм и ТВ могу да премосте јаз између школе и дечјег света и да могу да буду снажни инструменти за шире и хуманије образовање ученика, као и за развој њихове маште, која ће се касније позитивно одразити на физички свет.

»ЂУБРЕЊЕ« ВАЗДУХА

Биљке црпу материје потребне за рашћење и развијање не само из земље, већ и из ваздуха. Можда би се и ваздух, као и земља, могао вештачки побољшати? Овакво питање поставили су себи мађарски научници.

Покушавајући да нађу одговор, они су повећали количину угљен-диоксида у стакленим баштама до 1 процента (обично угљен-диоксида има у ваздуху око 0,03 одсто). Резултат је надмашио очекивања. Принос парадајза, краставаца и раног кромпира повећао се у просеку за два пута, а мркве, салате и ротквица шест пута.

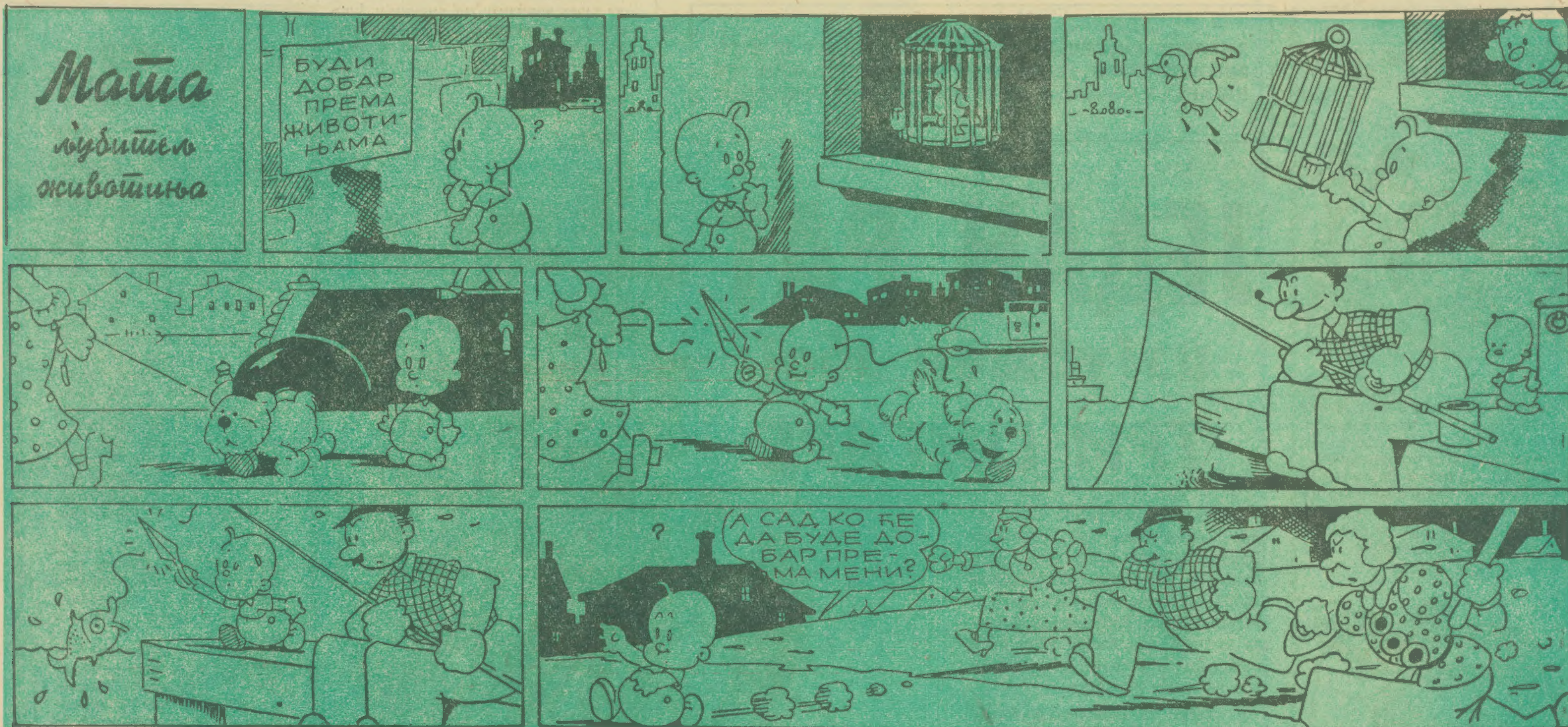

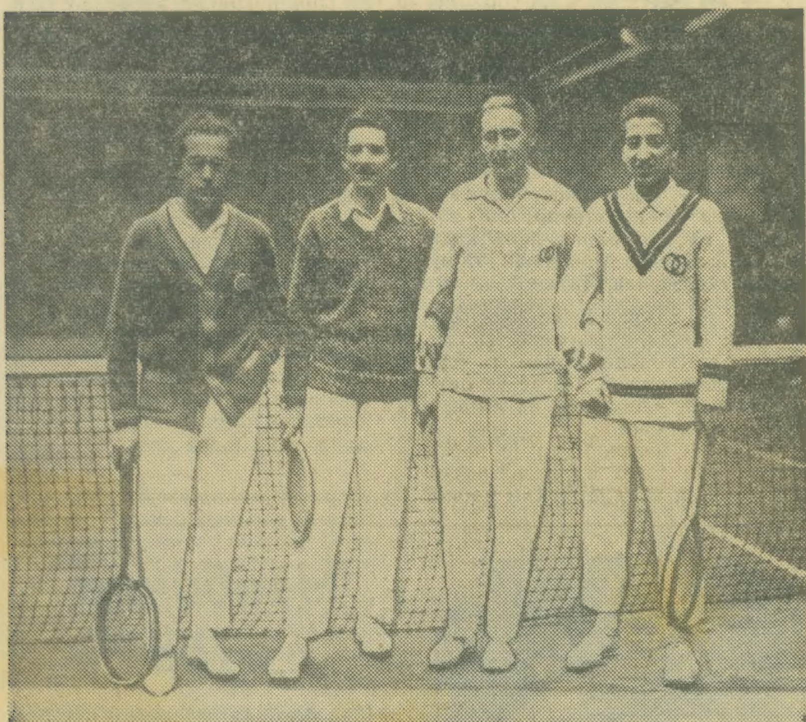
Бачки Дизниленди

ДИЗНИЛЕНД, град Волта Дизнија, познат је у целом свету. Али, да нешто слично, наравно скромних размера, постоји и у нашој земљи то мало ко зна; и то два Дизниленда: један на пољопривредном добру „Панонији" крај Бачке Тополе, а други на имању „Победа" у Гунарошу.

Бачки Дизниленди смештени су у пространим парковима и то на „врховима" брда. Ти градићи окружени су „високим и неосвојивим" зидовима, покретним мостовима и свим другим што припада једном таквом граду.

Посете овим градовима су честе. Многи посетиоци се фотографишу. Неки ће можда доћи на идеју да и у својој околини направе нешто слично, а то за многе није тешко, па ће се појављивати све више и више чаробних градова.

„ЧЕТИРИ МУСКЕТАРА“ ФРАНЦУСКОГ ТЕНИСА: КОШЕ, БРИЊОН, БОРОТРА И ЛАКОСТ ПРЕОТЕЛИ СУ АМЕРИКАНЦИМА ДОТЛЕ НЕПРИКОСНОВЕНИ ПРИМАТ У ОВОМ СПОРТУ.

Прича о тениском чаробњаку из Лиона

БЕЗ аутентичних доказа у вимблдонским аналима, сви ови догађаји личили би на измишљену причу.

Вимблдон 1927. године. Полуфинале.

Вилијем Тилден, џиновски Јенки, два метра висок, мајстор тениског рекета, изашао је на терен савршено миран. У мислима је већ био запаковао вимблдонски трофеј. На другој страни мреже налазио се ситни бледолики Анри Коше, бивши сакупљач лопти из Лиона. Изгледало је смешно да један крајњи аутсајдер спречи улазак у финале „великом“ Билу.

Неки научници тог времена измерили су да Тилден удара лопту приликом сервиса толиком снагом да она има брзину од преко 400 километара на сат. Годинама је бесмртни Вилијем био једна од најеминентнијих спортских личности Сједињених Држава. Тајна његових успеха лежала је, осим у техници и снази, у ванредној вољи за победом.

Преко 20.000 гледалаца дошло је на Вимблдон да види како ће амерички џин смрвити француског патуљка.

Догађаји на терену приказали су жалосну фигуру Анри Кошеа, који је скакао као клови и неуспешно се бранио пред стравичним ударцима Тилдена. Током 40 минута размажена „господска“ публика пљескала је Американцу и жалила Француза. Изгледало је да ће то бити незанимљив полуфинале, јер је Тилден водио са 6:2; 6:4, 5:1, те му је недостајао само један гем да елиминише Кошеа.

Код резултата 5:1 у трећем сету, бивши сакупљач лопти из Лиона почео је да прави чуда. Никада не ће бити објашњено на који је начин дошло до изједначења на 5:5. Коше је играо као омађијан, готово без погрешке. Тилдену није пошло за руком да сервира ни једну лопту, коју чаробњак из Лиона не би ухватио. У силном налету Коше је већ изгубљени сет преокренуо у своју корист и добио га са 7:5.

Идућа два сета показала су низ узалудних покушаја Тилдена да се концентрише, да победи сам себе, да постане онај стари, да отклони психолошки притисак због бујице Кошеових успеха. Професор тениса и некрунисани „краљ“ рекета није ништа успео да уради. Није више владао својим живцима и био је положен на обе плећке. Изгубио је два идућа сета и тако рећи добијен меч.

Прича се наставља тамо где би управо требало да буде завршена. Кошеа је чекао финални сусрет са Боротром. Два Француза су тријумфовала у вимблдонској арени. Прича о чаробњаку из Лиона добила је свој фантастични епилог. Победа над Тилденом била је само увертира у један тениски крешчендо. Коше је у финалу извео још једну чаролију.

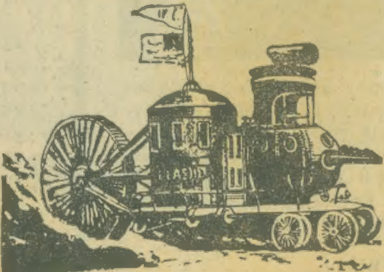
Исто као и против Тилдена, Коше је почео слабо. Његове су лопте одлазиле далеко у аут или свршавале у мрежи. Боротра је добио прва два сета са 6:4, 6:4. Коше се буди и осваја два следећа сета са 6:3, 6:4. Дошао је на ред пети сет.

Боротра води са 5:2 и има меч лопту. Коше отклања опасност. Већ је 5:3. Опет меч лопта у корист Боротре, па онда још једна, па четврта, па пета па шеста меч лопта. Сваку спасава до јуче непознати младић и свима је јасно. Коше не може да изгуби. То је његов Вимблдон. Убрзо је 5:4, па онда 5:5 и на крају 7:5 за Кошеа.

Одакле је мали тенисер из Лиона нашао снагу да добије ова два сензационална меча? То ће остати тајна, једна од највећих у историји Вимблдона.

СТАРА ИДЕЈА...

Тенкови су одиграли велику улогу у другом светском рату, али Енглези су их први употребили као ефикасно и револуционарно оружје 1916. године у првом светском рату. Међутим, идеја о њима као оружју је стара и имала је разноврсне и чудне примене. Овде на слици је један модел тенка како га је замишљао неки амерички конструктор пре 80 година.

ШАХОВСКИ КАЛЕИДОСКОП

ШАХОВСКИ ДУГОПРУГАШ. — Др Ото Титус Блати (1860 — 1943) конструисао је јединствене шаховске проблеме на свету. Проблем, чије је решење било у 112. потезу, објавио је још 1890. године. Доцније је број потеза који су водили до решења одређеног задатка померио на 342 потеза. Тај проблем објављен 1927. године, представља шаховски „звучни зид“ који још није пробијен.

СПОРА ШАХОВСКА ПАРТИЈА. — Шаховска партија траје обично од 30 до 50 потеза. То правило није нашло примену и у партији Чајес — Гринфелд на турниру у Карловим Варима 1923. године. Одиграно је преко 90 потеза а табла је била пуна фигура; на обе стране је недостајао само по један пешак.

СТЕПЕНАСТИ РЕЗУЛТАТ. — Женско првенство Црне Горе у шаху одиграно прошле године имало је пет учесница. Овако кратки турнири су ретки, али постигнути резултат је још ређи. Првакиња Живана Милосављевић добила је све четири партије, другопласирана је имала три поена, а свака следећа по поен мање. Последња на табели је била без поена.

СПЕЦИЈАЛНЕ НАГРАДЕ. — На Међузонском шаховском турниру у Порторожу 1958. год. било је много учесника — 21 и нешто мање специјалних награда — 13. Колекцију вина добио је Росето за најефектнију комбинацију на турниру у партији против Кардоса. Гарнитуру за црну кафу добио је најмлађи учесник — 15-годишњи Фиједан до другог нити су исто посшер.

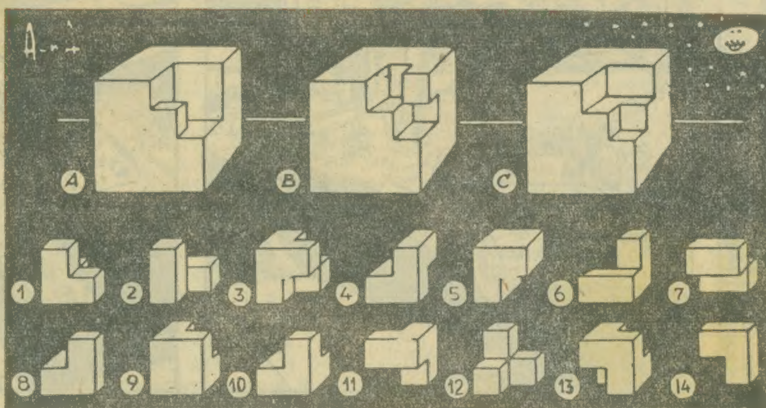
НИЈЕ БАШ СЛЕП. — Играо је Семиш симултану утакмицу наслепо. Међу посматрачима истицала се знатижељношћу једна дама. Она није гледала позиције на таблама, већ мајстора утонулог у мисли. На крају је закључила: Семиш није баш потпуно слеп, он помало види!

ЈЕДНА ПАРТИЈА — ТРИ ТАБЛЕ. — Меч између Шпилмана и Алапина остао је познат по споразуму који је, за тај случај, дозвољавао одступања од правила игре.

Шпилман је прихватио предлог Алапина да сваки од њих може у току партије да има посебан шах ради анализе. Меч је имао 10 партија и за све време Алапин је користио право из споразума. Шпилман је играо без помоћи шаховске табле, али му то није сметало да однесе победу. Добио је 5 партија, 2 изгубио и 3 ремизирао.

ЗА 40 ГОДИНА ДВЕ ПОБЕДЕ. — Емануел Ласкер и Франк Маршал први пут су се срели на турниру у Паризу 1900. године. Последња партија између њих одиграна је у Њујорку 1940. године. И прву и последњу партију добио је Маршал. Између та два сусрета они су још много пута делили мегдан. Ласкер је, као јачи мајстор однео апсолутну победу. Добио је 12 партија уз 10 ремија.

ПРВАК ТЕШКО ГУБИ. — Капабланка је као првак света у шаху играо на четири међународна турнира (Лондон — 1922., Њујорк — 1924., Москва — 1925. и Њујорк — 1927. године). На тим врхунским шаховским такмичењима изгубио је само три партије: са Ретијем у Њујорку, Иљин-Женевским и Берлинским у Москви.

Мали проблем

Свакој од горње три коцке недостаје по један део. Да ли можете да међу доњих 14 нађете та три дела? Али пазите и размислите, није баш лако. Затим још једно питање: три дела у доња два низа су једнака, али нису један до другог нити су исто постављена. Која су то три дела?

Решење: Део број 9 комплетира, тј. допуњава коцку А; део број 4 допуњава коцку Б; део број 10 допуњава коцку Ц; делови бр. 2, 6 и 8 су једнаки.

Догодило се у...

... Аделаиди. Због једне изгубљене опкладе Клајв Вест и Чарлс Меслер морали су маказицама за нокте да „покосе“ одређени део једне ливаде и да покошену траву покупе четкицом за зубе. За овај заиста мучан посао било им је потребно 18 часова непрекидног рада. Обојица су изјавила да се никад више у животу неће кладити.

... Лиону. Једна жена возач добила је прави наступ беса када јој је неки човек „испред носа“ заузео место за паркирање. Скочила је из својих кола, изула једну ципелу са високом и као игла танком потпетицом и њоме „истуцала“ лак на његовом аутомобилу.

... Безансону. Пошто је на железничкој станици из вагона за стоку било истоварено 6 бикова, шеф станице подигао је своје црвено барјаче дајући тиме знак да воз може да крене даље. Угледавши барјаче, један бик се разбеснео и шеф станице једва је успео да се спасе. Бика су тек после неколико часова успели да ухвате, и то усред града.

ЗА ВРЕМЕ АМЕРИЧКОГ ГРАЂАНСКОГ РАТА ЈУГ ЈЕ ИЗГУБИО ПРВУ БИТКУ, „САМО ЗАТО ШТО СУ ИЗГУБЉЕНЕ ТРИ ЦИГАРЕ“, У КОЈИМА ЈЕ БИЛО НАРЕЂЕЊЕ ЗА ОПЕРАЦИЈЕ

ЈЕДАН РАТ изгубљен због ТРИ ЦИГАРЕ

СРЕДА 17. септембра 1862. године представља за Сједињене Државе најцрњи дан у њеној историји, јер тога дана су погинула 23.582 америчка војника код Ентитена. Толики број мртвих војника за један дан Американци нису никад имали у својој историји ни пре ни после те битке.

У ствари ту најкрвавију битку у историји САД добио је један једини војник — Бартон Мичел. Случај је хтео да добровољац Мичел пронађе три цигаре у којима је било тајно наређење командантa јужних снага генерала Роберта Лија. Тај документ, који је познат у историји Америке као „Изгубљена депеша“, уништио је све наде Југа за победе у том крвавом рату.

Читава серија мањих победа Лија и Џексона над трупама Севера довела је била Вашингтон у тешку ситуацију. Трупе Југа су надирале ка Северу и требало је само да однесу једну значајнију победу и Француска и Енглеска би их признале и помогле, а тиме би и рат био изгубљен за Јенкије, како су тада звали Американце на Југу.

Деветог септембра генерал Ли, после саветовања са својим најужим штабом, издао је чувено наређење број 191. У том свом наређењу он је тачно прецизирао задатак лаке дивизије као и тачно време и правац покрета. Међутим, наређење које је упућено нестало је, а то нико није знао.

Генерал Меклилен који је командовао снагама Севера био је у очајном положају, тим пре што он није био неки велики генерал, а свакако недорастао генералу Лију. По извештају разних агената Меклилен је знао да генерал Ли има око 120.000 војника, док је он имао око 80.000. Нарочито је чудо стварала коњица Југа. Трупе Југа су се кретале концентрично ка снагама Меклилена кога је могло само чудо спасти.

И стварно се чудо десило захваљујући скромном човеку — Бартону Мичелу. Редов Мичел се налазио у патроли са још неколико војника и када се вратио из патроле носио је у руци три цигаре које је нашао. Цигаре је дао свом команданту пука који је одгризао врх једне од њих и тада му се учинило нешто сумњиво. Када је пажљивије размотао цигару, видео је да је у њој био део тајног наређења генерала Лија. У три цигаре било је цело наређење јужних снага.

Већ после пола сата наређење је било у рукама генерала Меклилена. Планови Југа су били тада отворена књига за њега и само их је требало што пре искористити. После непуног сата његове су трупе биле у пуном маршу ради уклињавања између снага Југа које о томе нису ништа знале.

Само због неспособности самог генерала Меклилена дошло је до крваве борбе код Ентитена. Један способнији генерал могао је лако да туче дивизију по дивизију Југа и да тако реши битку. Али ствар је историје да о томе расправља. Важно је да је Ли ипак успео да прикупи око 40.000 војника и да прими битку која је беснела од јутра па све до четири сата поподне.

Стварно је битка прекинута без резултата, али су губици били страховити на обе стране. Ти губици су нарочито били тешки за Југ и зато је Ли наредио повлачење. Рат је настављен и даље, али то су били само очајнички покушаји Југа. Рат је практично био изгубљен за Југ оног дана када је редов Мичел пронашао тајну наредбу генерала Лија.

Како је то наређење изгубљено није никад објашњено. И сам Мичел се храбро борио и био врло тешко рањен. После те битке остао је у болници на лечењу пуних осам месеци. У ствари, он се није ни излечио јер је после три године умро од незалечених рана у бици коју је он сам добио.

ДА УГОДИ МУШТЕРИЈАМА

Да би што више угодио својим муштеријама, Џон Виктор Хемери, власник једне велике куће за продају животних намирница на бази самоуслуге у Њујорку, увео је свакодневну куповину у ваздуху. Док авион, који може да прими 600 до 800 лица, кружи изнад Њујорка, путници, удобно завађени у мека седишта, разгледају каталоге и састављају своју поруџбину. Списак предају стјуардеси и она телефоном саопшти „доле“ шта ко жели. Готова листа потребних ствари може се донети и од куће, предати стјуардеси и за време лета, који траје 90 минута, уживати у панорами града.

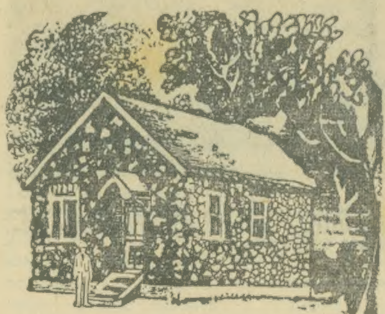
Цена робе није много виша него у другим њујоршким сличним трговинама. У њу је урачуната авионска вожња, кафа и колач.

„Ваздушну куповину“ употпуњује сервис конфекције. У авиону се налази кројач који прима поруџбину за неки део одеће изабране у албуму. Женама стоје на располагању две кабине за козметичку негу.

При повратку на земљу већ спремљена роба, чија вредност мора да износи најмање 50 долара, плаћа се у готову или чеком.

АУТОМАТСКИ ПОШТАР

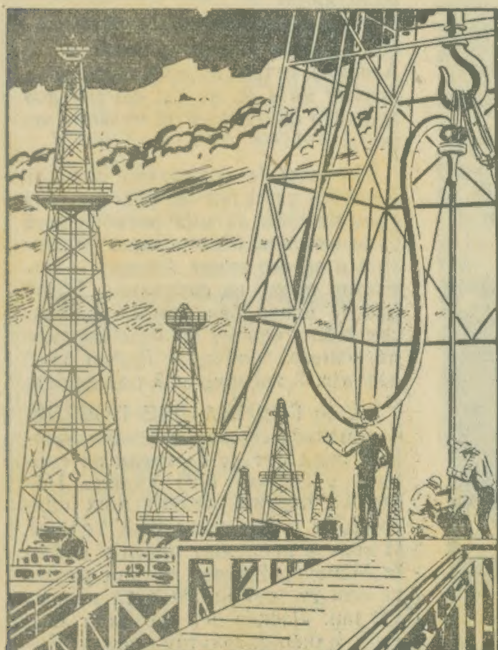
У Киоту у Јапану је направљена специјална машина за разврставање поштанских пошиљки. Ова машина може да разврста 3600 пошиљки за један час и то у 42 различита правца. Да би била потпуно искоришћена, јер стаје око два милиона француских франака, машина треба да разврста најмање 10.000 пошиљки за један дан.

Необична кућа

Има људи са свакаквим настраностима. Један од њих је био и неки Франк А. Бисинг из Хејса, Канзас, САД. Он је имао кућу саграђену од укупно 8.246 ретких каменова из 40 разних америчких држава и иностранства.

ИЗ ПОВЕСТИ АУТОМОБИЛА

Петролеј — Док производња аутомобила није доживела размах, петролејска индустрија је била безначајна. Највише се петролеја трошило за лампе. Уколико се повећавала производња аутомобила, утолико је петролеј постајао значајнији. Данас је ова индустрија достигла гигантске размере, јер оно гориво користе поред аутомобила, бродови, локомотиве итд.

Нов начин живота — Аутомобил је унео многе промене у начин човековог живота. Он се данас користи за обављање разних послова и за разоноду. Људи одлазе на посао возилима, посећују једни друге, одлазе на годишњи одмор итд. Аутобуси се користе углавном за превоз путника.

Будућност — И поред блиставих перспектива које има авијација, ни перспективе аутомобилизма нису мале. Многе новине: боље гориво, савршенија конструкциона решења изградња ауто-путева и др. — учиниће да аутомобил и даље буде најекономичније и најефикасније транспортно средство које је човек досад измислио.

Крај.

Досетљиви кријумчар

Неки Џон Оливер из Сасекса, у Енглеској, саградио је још за живота себи гробницу. Тада је имао 57 година, али је читавих 27 година посећивао свој гроб и старао се да буде чист. Међутим, после његове смрти откривено је да је он свој гроб употребљавао да у њему крије кријумчарени алкохол из Холандије.

Асфалт и Римљани

Асфалт, материјал који покрива модерне улице и аутостраде, има за собом дуг живот: стар је више од 3.000 година. Међутим, у старом Риму асфалт није служио само за облагање улица. Још у 12. веку пре наше ере Римљани су га употребљавали за своје изузетно важне грађевине — утврђења на пример — од печене опеке слепљиване асфалтом.

Совјетски научно-популарни часопис „Наука омпадини" почео је да објављује серију написа о загонетним и досад неразјашњеним збивањима у историји и животима познатих историјских личности.

Наполеонов ДВОЈНИК

ФРАНСОА Ежен Робо родио се 1771. године у селу Балејкуру, у департману Мезе. Он је лицем и грађом тела толико био сличан „малом каплару" да су га његови другови-војници прозвали „царем". Било је неизбежно да Наполеон дозна за свог двојника. И редов Робо убрзо се нашао у личној царевој пратњи.

После познатих Наполеонових „сто дана" Енглези су одлучили да свог заробљеника отпреме тамо одакле неће моћи да побегне. Послат на усамљено острво Св. Јелену, Наполеон за свих шест година заточења ни за минут није остао без надзора.

У међувремену његов двојник Франсоа Робо вратио се животу балејкурског сељака. Није му било ни на крај памети да је француски министар полиције послао у Балејкур специјалног агента, инспектора Ледрија, да прати сваки његов корак.

Наполеон је изгубио слободу али не и своје пријатеље. А ти пријатељи имали су довољно новца. А зар златни кључић не отвара свака врата?

Да погледамо сад занимљив ланац збивања. Његови беочузи на први поглед не изгледају међусобно повезани, сем што су хронолошки следили један за другим.

Године 1818. генерал Гурго предао је заповедништво на Светој Јелени генералу Бертрану. По повратку у Париз. Гурго се углавном налазио са својим старим друговима из пука. Познато је, међутим, да је међу тим његовим друговима по оружју било неколико утицајних особа везаних с Наполеоном старим пријатељством.

Два месеца по његовом повратку у Париз у село Балејкур стигла је раскошна кочија. Кочијаш се распитивао како да нађе Франсоа Робоа. Суседи су показали његову скромну кућу али нису могли да виде ко седи у кочији.

Протекло је месец дана од епизоде с кочијама. Робо и његова сестра наставили су да живе по старом. Кочија? Ох, то је био неки лекар који је хтео да од Робоових купи једног кунића као поклон неком свом пријатељу...

Тајанствени нестанак

А једног јесењег јутра 1818. године један од суседа приметио је да су врата на кући Робоових широм отворена. Киша је лила, ветар је наносио потоке воде у предсобље. Чудно! Зар Робоови још нису устали? Приближивши се кући сусед је провирио унутра. Огњиште без ватре. Заиста чудно. Да се сестри и брату није штогод догодило? Позвао их је, али му се нико није одазвао. Ни Франсоа Робоа ни његову сестру нико више није видео у Балејкуру.

Две године касније два балејкурска трговца срела су сестру у Паризу. Она их тобоже није познала. Трговци су обавестили власти о том сусрету и инспектор Ледри успео је да је пронађе у Туру. У њу се, испричала је, заљубио један лекар и, ето, он плаћа све њене рачуне. Инспектор свакако то разуме. Али, колико су Ледри и његови људи успели да открију, девица Робо никад очима није видела богатог лекара који је „гинуо од љубави за њом". Њихова веза била је чисто новчана, па и она на растојању — преко поште.

Заморен вишемесечним безуспешним праћењем, инспектор је решио да се отворено објасни: Где је ваш брат? Мадмоазел Робо се љупко осмехнула. „Отишао је. Постао је морнар и отиснуо се на далеку пловидбу". На ком броду? Она то није знала. Када? Давно. Куда? Када ће се вратити? Она није имала појма.

Дом у Балејкуру стајао је празан. Генерал Гурго водио је светски живот у Паризу, а девица Робо безбрижно је живела у Туру (на чији рачун — није познато). А Наполеонов двојник је нестао! Проверавања на острву показала су да се заточеник и даље тамо налази.

Оптичар из Вероне

Робо је нестао из свог родног Балејкура почетком јесени 1818. године. У то време за Енглезе је Наполеон престао да буде ишта друго сем музејског експоната. Уосталом, зар надзор над њим није поверен генералу Бертрану, оседоченом непријатељу Бонапарте. Али, баш те године, жена генерала Бертрана пише једној својој пријатељици: „Победа. Наполеон је напустио острво!"

Да ли је тако било или не? Да би побегао са острва Наполеону су биле потребне три ствари: брод, пријатељи и новац. Кад се има друго и треће, није тешко добити и прво.

Крајем 1818. у Верони се појавио лепо одевен странац, по имену Ревар, који се представио као трговац из Северне Француске. Сада, пошто му је умрла вољена жена а деца основала своје породице, он је, како је причао, остварио свој давнашњи сан: да се настани у Италији и купи неку радњицу.

Он је заиста отворио радњу над чијим је улазом писало „Оптика". Поред наочара, у радњи су се продавале и драгоцености. Сопственик радње, међутим, није показивао никакво интересовање ни за оптичка стакла, а ни за драгуље и све послове препустио је свом ортаку Петручију. Трговац Ревар задивљујуће је лично на Наполеона, тако да су га познаници у шали називали „императором".

Двадесет трећег августа 1823. године, према каснијим причањима Петручија и осталих очевидаца, пред Реваровом радњом зауставиле су се кочије. Кочијаш је просто улетео у радњу и предао Ревару писмо које је трговца страховито узбудило. Ревар је тада рекао Петручију: „Морам одмах да отпутујем. Радњу остављам вама". После два часа он је Петручију предао велик запечаћен пакет рекавши при том: „Одлазим на дуго, а времена су иначе веома немирна. Ако се кроз три месеца не вратим, однесите ово писмо краљу Француске. Он ће вас наградити за услугу". И Ревар је отпутовао кочијом.

Дванаест дана касније, 4. септембра 1823. године у Шенбрунском дворцу, у Аустрији, владала је општа забринутост. Наполеонов син, тешко болестан од шарлаха, бацакао се у бунилу. Око 11 часова увече један од стражара зачуо је шушањ у бршљану који је покривао високу камену ограду врта. Промакла је нека сенка. Неко је скочио са ограде и потрчао према дворцу. Стражар је опалио и човек се срушио. Притрчали су и остали стражари. Незнанац је био мртав. Труп су пренели у стражарску зграду и обавестили власти. После кратког прегледа, стражарска кућица била је по наређењу закључана и око ње постављена стража. Ујутру су дошла два висока аустријска официра који су лично познавали Наполеона, а после неколико часова приспели су и представници француског посланства који су захтевали да им се преда тело убијеног. Њихов захтев био је одбијен. На залагање Наполеонове супруге, тело настрадалог било је пренето у дворац, а затим сахрањено у гроб без белега поред места одређеног за жену и сина бившег француског цара.

ИМПЕРАТОР НА СЕОСКОМ ПОСЛУ? ТАКО ЈЕ СЛИКАР ГРО НАСЛИКАО ЗАТОЧЕНИКА НА СВ. ЈЕЛЕНИ. ДА ЛИ ЈЕ БАШТОВАНСТВОМ ПРЕКРАЋИВАО СЕБИ ВРЕМЕ НАПОЛЕОН ИЛИ РОБО?

Ревар се није вратио у свој дућан у Верони

Петручи није успео да са писмом крене у Париз јер су у Верону допутовала четири виcока француска чиновника. Они су ликвидирали радњу, плативши сињору Петручију 100.000 златника за писмо и — за његово ћутање. И Петручи је о свему ћутао 30 година. А затим је све под заклетвом испричао веронским властима. Он је био уверен да је његов ортак био сам Наполеон Бонапарта.

Сви који су знали императора и који су га посећивали до краја живота тврдили су да га је изгнанство страховито променило. Изгубио је своју одличну меморију и неочекивано је постао груб и неотесан, „прави сељак". И рукопис му се променио.

У архиви села Балејкур постоји запис о Робоу: „Родио се у овом селу, умро на Светој Јелени..." Дан смрти је прецртан. Многи претпостављају да је он умро на Светој Јелени 5. маја 1821. године под именом Наполеона Бонапарте на кога је толико личио..

Други загонетни моменат везан за Наполеонову смрт је званично енглеско саопштење издато 1956. године. Склопивши Наполеонов досије 1821. године саопштењем да је император умро од рака у желуцу, Енглеска је чекала 135 година да би изјавила да се у Лондону чува комад Наполеоновог танког црева. И то црево има у себи рупу као да ју је начинило тане или бајонет. Да ли је Наполеонова смрт наступила услед тог рањавања, како се данас тврди у Енглеској? И није ли се то рањавање догодило у врту Шенбрунског дворца?

Смрт Наполеона Бонапарте до данас је обавијена тајном.

НАПОЛЕОНОВА ПОСМРТНА МАСКА

ДОБРОЋУДНИ КРОКОДИЛИ

У северном делу Аустралије, у базену реке Робинсон, живе крокодили који се одликују благом нарави. Домороци се мирно купају заједно са њима, а деца им се чак пењу на леђа. Староседеоци објашњавају ову необичну појаву тиме што у овом крају крокодиле никад нико није ловио, а деца их чак и редовно хране.

Како се открива аутентичност уметничких слика?

УПРАВА сваког музеја пре него што ће купити једну уметничку слику преда је на разноврсна испитивања. Помоћу лампи са жутом натријумовом паром слика се разголити од свих наслага боја тако да се под лупом ока уметничког експерта нађе само цртеж. Овај поступак омогућује да се открију сва додавања и бојења каснијег датума која не представљају дела аутора. Ово је нарочито важно када треба рестаурирати дело и отклонити све оно што не потиче од уметника коме се оно приписује. Под јаком светлошћу „графолози палете" тачно могу да утврде који потези потичу од аутора, а који од каснијих дотеривача.

Инфрацрвени зраци откривају лажне потписе а рендгенски зраци обелодањују материју платна, картона или дрвета на којима је рађена слика. Захваљујући њима идентификована су сва дела Леонарда да Винчија. Велики уметник је супротно својим ученицима увек прво осенчавао слике, а тек после тога уносио светлост на њих тако да на његовим сликама нема дебелих слојева боје. На тај начин је утврђено да „Лепа гвожђарка" потиче од њега а не од његовог ученика Болтрафија.

Радиографија често омогућује да се открију фалсификати. Испод рендгенових зракова једна сумњива Манеова слика открила је право име аутора, једног мало познатог сликара из Лила. Испод Дегаовог потписа на једној слици откривен је аутентични потпис не мање славног Тулуза Лотрека а једна чувена Ватоова слика у чију се аутентичност сумњало када је радиографисана заиста је идентификована као дело мајстора на коме је он у више махова сам вршио додавања и дотеривања.

Неки пут је довољна обична микроскопска анализа па да се приближно утврди доба када је слика рађена. Све до 1830. године сликари су сами мешали своје боје те је зрно праха крупније и грубље. После 1830. године они су употребљавали индустријски спраљене боје чији је прах финији и равномернији.

ПОМАЈКА

Овај необичан случај збио се на живинарској фарми једног великог украјинског колхоза. Из штенаре керуше-чувара Мушке нестала су њена два рића штенета. Ојађена Мушка напустила је фарму и нестала — као да је у земљу пропала. После дужег времена колхозни стражар застао је изненађен: Мушка је опет била на свом старом месту, у штенари, и својим млеком је хранила два још слепа мачета. Стражара, свог старог знанца, Мушка је дочекала са искеженим зубима и није му дозволила ни да јој се приближи. Време је пролазило, мачићи су порасли али се ни сада не одвајају од своје помајке.

КАДА СПОЉА ПОСМАТРАМО ДВОРАЦ ЕШАНДАН У ШВАЈЦАРСКОЈ, САГРАЂЕН У 17. ВЕКУ, ЧИСТО НЕ ВЕРУЈЕМО ДА ОВДЕ СТАНУЈЕ ЖОРЖ СИМЕНОН, ПИСАЦ МНОГОБРОЈНИХ И У ЦЕЛОМ СВЕТУ РАДО ЧИТАНИХ КРИМИНАЛНИХ РОМАНА.

ПОСЕТА ОЦУ МЕГРЕА

НОВИНАР у друштву фото-репортера улази у стари дворац и зачас се нађе у веома лепој и модерно уређеној радној соби, где за столом седи Жорж Сименон, а пред њим је старински бокал из којега вире небројене оштро зашиљене оловке. Пред нама је писац стар 61 годину, који је написао 182 криминална романа, преведена на 29 језика. Од тог броја књига 49 је филмовано. Скоро у свим књигама главна је личност комесар Мегре, шеф кривичног одељења париске полиције. То је човек, који је тако рећи непогрешив, као електронски мозак, воли кућу и топлу собу, а негује га добра жена, права француска домаћица. Мегре нема деце.

Међу колачима

Сименон се пријатно смешка кад говори о Мегреу, као да говори о старом, добром пријатељу, који станује неколико улица даље.

— Ја сам га створио и учинио толико живим, да има читалаца које не можете разуверити да Мегре није жив или да је живео. Оставио сам га без деце, јер када сам га први пут споменуо, тада сам и ја био без деце...

Данас Сименон има четворо деце. Из првог брака има сина од 26 година, који живи у Паризу и бави се режијом. Из другог брака има троје деце. Он је срећан отац, и цело слободно време проводи у разговору и игри са својом децом.

Жорж Сименон родио се 1903. године у Лијежу у Белгији. Он је по мајци Холанђанин а по оцу Бретонац. Отац му је радио у осигуравајућем друштву и имао веома мали приход. Мајка је издавала собе студентима и тако се Жорж још као мали дечак дружио са младићима, који су много учили и читали, те се често служио њиховим књигама. Најзад и он полази у колеџ, али му тада умире отац, а Жорж полази по мајчиној жељи да ради у посластичарници.

Паметан и надарен, Жорж није могао да издржи међу колачима. Он сам налази службу у књижари, те се већ тиме приближио свом позиву писца. И ту није задовољан. Од зарађеног новца купује нове панталоне, одлази у једну новинску агенцију, те својом отвореношћу осваја уредника и овај му поверава да напише један чланак. Чланак је био толико добар, да Сименон добија да пише редовно целу једну рубрику. На том послу је остао 3 године, онда полази у војску, а затим у Париз. Ту пише све што се може писати, и „гле чуда", новине му примају све. Да не би новинаре довео у неприлику, он пише под 17 разних имена, и то по 80 куцаних страна дневно! Почео је много да зарађује и новац му је омогућио да свој ум и познавање људи само даље развија. Полази на дуга путовања, да би се враћао пун утисака и идеја за писање.

Кад се „родио" Мегре

Године 1929. „родио" је свог комесара Мегреа и почео да пише криминалне романе. Као што све ради брзо и тачно, тако му иде од руке и писање тих романа. За две године написао је 80 Мегре-романа, које публика граби са још свежим словима из штампе. Данас

ЖОРЖ СИМЕНОН

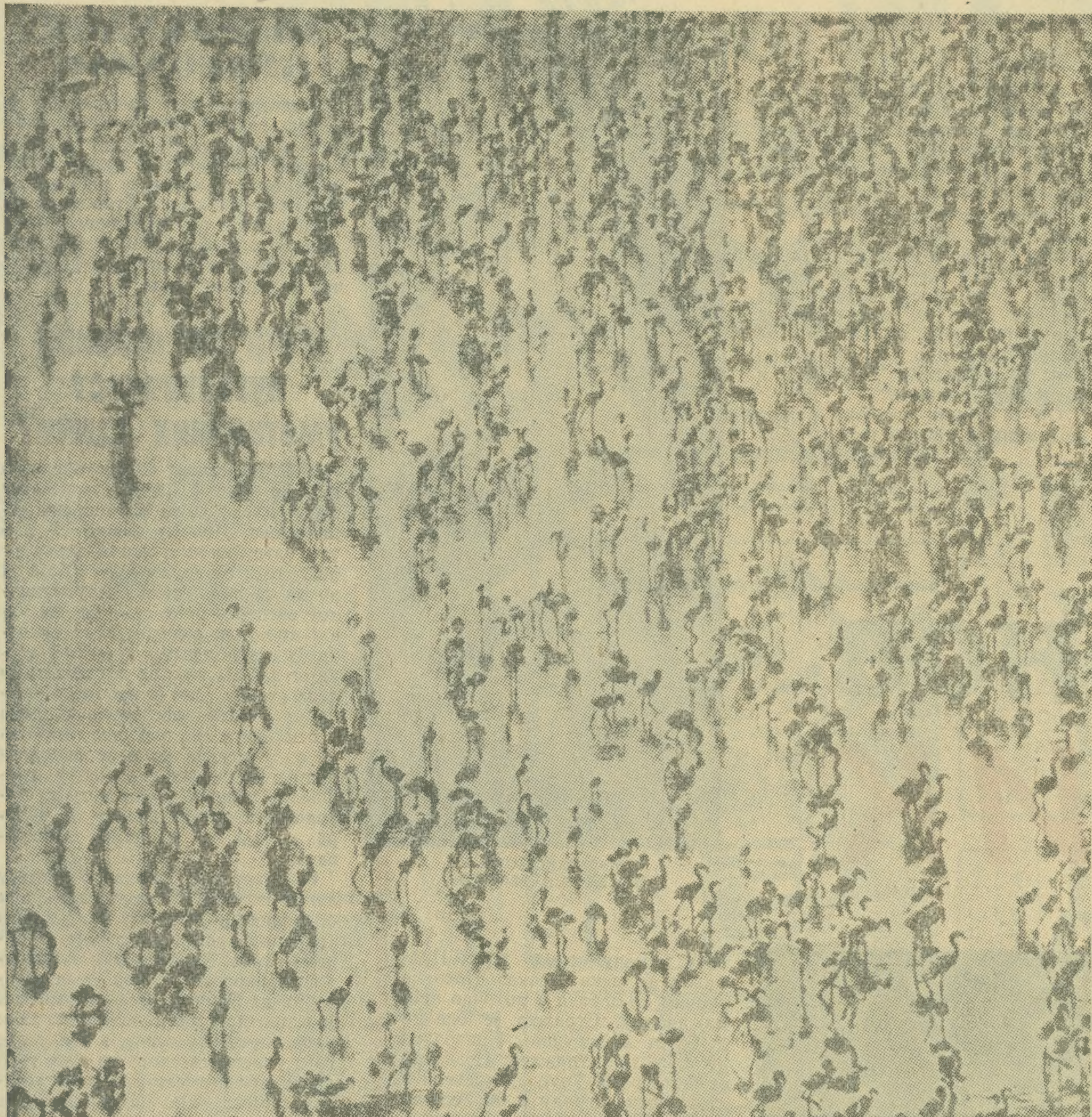
је Сименон смањио темпо писања. Сада пише „само" 6—7 романа годишње. Разни познати листови га траже са молбом да напише за њих, макар и кратак чланак, али Сименон више не жели да се врати журнализму. Толико је познат, да чак постоји и књига о њему, у којој је, као што он каже:

— Све о мени написано, тако да не разумем зашто још неко тражи интервју!

Сименон и данас, иако није више млад, пише веома брзо. Не треба ми више од 10 дана за роман, а што је занимљиво он никад не пише са планом. Почне да пише, „па куд стигне". Често и сам до краја књиге не зна решење проблема, али га ипак увек нађе.

Када му неко пребаци да сувише брзо пише, он наводи велике писце који су писали веома брзо, као Балзак и Стендал. Када пише онда ради са великом концентрацијом и не дозвољава никакву сметњу. Што је најзанимљивије, Сименон већ 28 година није прочитао ни једну књигу. Он тврди, да би био под утицајем писца и да верује да би се тај утицај осетио у његовим делима.

Радо игра голф, али не воли друштво осим своје породице. Тврди да је оптимиста, и да се у светској политици (новине ипак чита!) потпуно ослања на политичаре, за које верује да ће вешто да кормиларе светом између опасних хридина...

ДРАМА у природи

СТОТИНЕ хиљада младих фламинга било је осуђено на смрт. На жалу Магади језера у Кенији, Африка, младе птице су „очекивале" страшан крај. На њиховим ногама услед велике садржине соли у води направили су се тешки колутови од соли. Коначно су младе животиње остале лежећи на афричкој жези, неспособне да се покрену. Готово 300.000 фламинга угинуло је страшном смрћу. Фотограф Алан Рут и његова жена Џоан открили су ову потресну позорницу на којој се одиграла драма природе. Они су сместа спровели акцију за спасавање, али на жалост са мало успеха.

„ОСМО ЧУДО САВРЕМЕНОГ СВЕТА"

ГИГАНТСКИ ХИДРОЕЛЕКТРИЧНИ КОМПЛЕКС „АУСТРАЛИЈСКИХ АЛПА", ЧИЈА СЕ ИЗГРАДЊА ПРИПРЕМА, ПРЕДСТАВЉА ДО САДА СРАЗМЕРНО НАЈВЕЋУ ПЕРСПЕКТИВУ ИНВЕСТИЦИЈЕ ЈЕДНЕ ЗЕМЉЕ.

АУСТРАЛИЈА је најсувљи континент. Услед недостатка воде претежни део Аустралије је пустињски и полупустињски.

Међутим, тај слабо насељени континент има своје Алпе познате под именом Снежне планине које примају обиље атмосферског талога и своју велику реку Снежну реку чије изливање сваке године проузрокује катастрофалне поплаве. Због таквих околности у главама аустралијских хидроенергетских експерата родила се замисао о претварању Снежне планине у џиновски водени резервоар помоћу којег би се регулисало рационално отицање огромних водених богатстава овог краја у све остале делове континента.

Да би своје Алпе претворили у резервоар континента, Аустралијанци ће морати да уложе толике напоре који су били потребни да се изграде Асуанска брана, тунели испод Мон Блана и Ламанша, Суецки канал итд. Електрична енергија коју ће производити централе Снежне планине надмашиће капацитет високе Асуанске бране и стаће на равну ногу са највећим америчким хидроелектричним гигантом у долини реке Тенеси. Само на једном месту у Аустралији производиће се петина француске хидроелектричне енергије у 1964. години.

Да би се ово постигло изградиће се девет огромних брана, избушити 160 километара тунела, извити 130 километара аквадукта над долинама, асфалтирати 1.650 километара ауто-путева. На површини од осам хиљада квадратних километара нићи ће десет централа од којих ће неке бити испод стена. Оне ће искоришћавати 90 одсто вода континента. Непосредну корист од овог гиганта имаће две трећине аустралијског становништва који насељавају крајеве надомак планинског масива. На том простору се налази око 20 великих језера која ће између себе бити повезана тунелима испод брда, а заједно имају капацитет од више милијарди кубних метара воде. Аустралијски геолози су израчунали да ће две и по милијарде кубних метара воде натопити два до три милиона хектара земље и отргнути је од пустиње. Када буде завршен, хидроенергетски систем Снежних планина производиће се три милиона киловата електроенергије. Према прорачунима аустралијских економиста већ у току првих година повећање прихода од производње пшенице износиће 30 милијарди а од производње лозе, памука, наранџи и сточарства 120 милијарди динара годишње. Величина аустралијских пољопривредних површина ће се, према предвиђању, до 1970. године удвостручити.

Да би се све ово остварило, Аустралија ће морати да поднесе огроман инвестициони напор. Морало би се уложити за решење електроенергетског комплекса Снежних планина 16 одсто аустралијског буџета за 1964. годину. То је утолико већа жртва што је аустралијска индустрија доста неразвијена. Стога ће у изградњи „осмог чуда савременог света" како Аустралијанци са поносом називају своје највеће градилиште, учествовати 30 држава, а највећи терет ће понети јапанска, шведска, и америчка предузећа.

Роде у пензији

Пар остарелих рода изменио је вековни инстинкт: крајем прошлог лета роде су одлучиле да „оду у пензију" и да не одлете у јужне крајеве. Остарели пар рода добровољно је остао на живинарској фарми литванског колхоза „Стањунај".

Још у току лета обе роде, и мужјак и женка, навадиле су се да „без церемоније" долазе у живинарник и да с кокошкама деле њихову храну. Роде су све чешће остајале да ноће у живинарнику, под кровом, а кад су наступиле хладноће, оне су се ту настаниле и осећају се сад међу кокошима као код „своје куће". Бенигна Мажилене, девојка која се стара о живини, припитомила је ове иначе горде птице и оне јој сада једу из руку, па чак без страха прилазе и другим људима.

Ово је други случај „зимовања" „крилатих пензионера" на овој живинарској фарми. Једном је једна дугонога и оштрокљуна рода проживела на фарми пуне три године, не одлазећи зими на југ.

Прва оклопњача

Године 1530. био је поринут у море први брод заштићен оклопом. Била је то галија „Света Ана". Древна оклопњача узела је учешћа у експедицији коју је шпански владар Карло V упутио против Туниса. Галија је имала шест топова и 200 чланова посаде. Оловни оклоп причвршћаван је на бокове брода помоћу бронзаних завртања.

ЗАБАВНИКОВ МАГАЗИН

ЗРНА ЗНАЊА

ИЗ ЗБИРКЕ ЧИКА СТАЈЕ

Где лаж руча, ту не вечера, а где не омркне, ту не осване.

*

Рђа једе гвожђе, туга срце.

*

Дволичан човек има овчје руно, а вучје срце.

*

Ако ти је непријатељ као мрав, чувај га се као лава.

*

Језик кости нема, али кости ломи.

*

Ко се опече чорбом, дува и у кисело млеко.

*

Не треба летети док крила не порасту.

*

Мачки је до игре, а мишу је до туге.

*

Да смо без икаквих мана, онда не бисмо толико уживали да их примећујемо код других.

*

Начин на који се нешто даје више вреди од онога шта се даје.

*

Досада је ушла у свет због лењости.

*

Они људи који немају ништа да кажу управо су они који највише говоре.

*

Весело срце — велико благо.

*

Зид руши влага, а човека туга.

*

Од добре воље — ништа боље.

Мани се лажи као живе ватре, да те једном не спржи и не затре.

*

Ко се туђим послом бави, тај свога нема.

*

Ако је кратак дан дуга је година.

*

Паметан полако иде, а брзо стигне.

*

Под јагњећом кожом често курјак лежи.

*

Бије седло, ко не може коња.

*

Човек се веже за језик, а во за рогове.

*

Најпре боцни себе иглом, па другога шилом.

*

Ко брзо суди, лако се вара.

*

Боље је поклизнути ногом него језиком

*

Боље је немати него красти и отимати.

*

Вода све опере сем црна образа.

*

Криво течење, кратко уживање.

*

Ко сеје неправду, жање невољу.

ЛЕТЕЋА ЗМИЈА СА ЈАВЕ

„Летећа змија“ је свакако најнеобичнија од свих змија. Веома је ретка; на њу се може наићи на острву Јави и, ређе, у Малезији. То је змија која живи на дрвећу и поседује невероватну способност да се спљошти и да онда као нека трака „плови“ од дрвета до дрвета. Када је у лету, њена се ребра рашире у горњем делу тела као што је то случај код кобре када се спрема за напад. При спуштању са дрвета на земљу она прави спирале. Било је више покушаја да се ова необична змија пренесе у друге земље, али би она увек угинула за време транспорта. Иначе, научно име јој је chrysopelea ornata. Податке за ову змију дао др Рејмонд Дитмарс, стручњак за змије и куратор Њујоршког зоолошког врта.

ШАРЕНА ВРТЕШКА

На дну Темзе, у центру Лондона, откопан је одлично очуван римски брод стар 1.800 година. У броду је био нађен метални новчић с ликом императора Домицијана. Брод је начињен од дрвета и дугачак је 30 метара.

*

Шведски етнограф доктор Страндберг објавио је недавно резултате својих истраживања које је вршио на свих пет континената. Он тврди да су Финци најћутљивији народ на свету. Одмах иза њих се на листи налазе Канађани. По Страндберговом мишљењу најговорљивији и најгласнији су Италијани, Бразилци и Мексиканци.

*

Према извештајима из Лиме, једна перуанска експедиција открила је у џунглама базена реке Укајали досад непознато племе људиџинова. Жене из овог племена, наоружане луковима и стрелама, иду у лов заједно с мушкарцима. Експедиција није успела да успостави контакт с људима из овог племена. Није ли баш ово племе дало повод шпанским освајачима новог света за приче о женама-ратницима, амазонкама?

*

У Црвеном мору живи необична риба која не уме да плива. Својим „навикама“ она више подсећа на мекушце него на кичмењаке, а живи у „сталним насељима“. Ова риба је сродница морских јегуља и има готово исти облик као и оне. На пешчаном дну риба ископа рупу чије зидове учврсти лепљивом слузи коју лучи њена кожа. Риба стално живи у тој рупи, извлачећи из ње само предњу половину тела, и то кад треба да ухвати плен. При најмањој опасности риба се скрије у рупу, затвара њен отвор песком и нестаје без трага. Начин размножавања ових јегуља, места где се мресте и процес стварања колонија, засад су потпуно непознати.

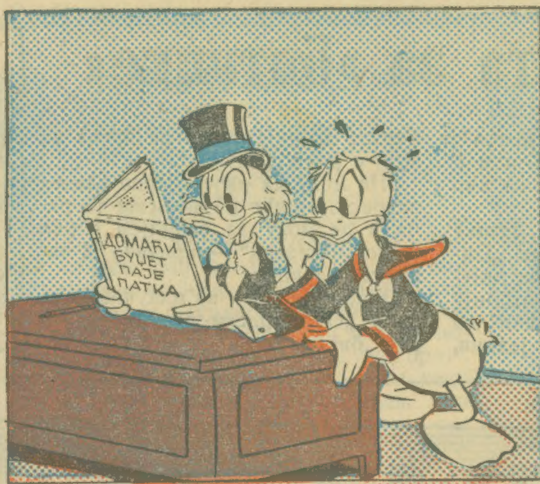
*

Аустралијски лекари пропишу својим пацијентима годишње око **364 милиона** разних таблета за спавање. Другим речима, сваки Аустралијанац просечно прогута три овакве пилуле месечно. Добија се утисак да цео континент пати од несанице.

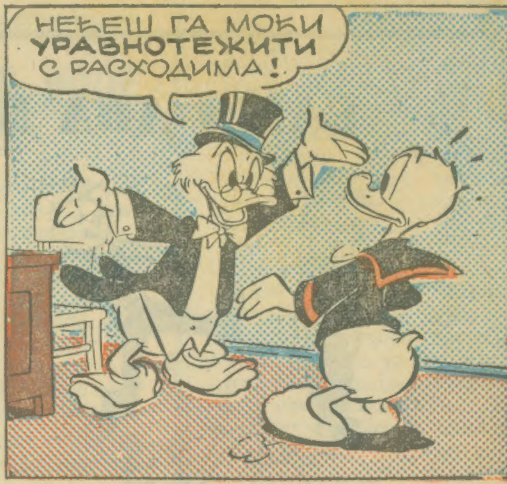
*

У Сједињеним Америчким Државама појавила су се налив-пера која се пуне водом, а пишу — мастилом. Резервоар за мастило обложен је нарочитим хемијским средством које се полако раствара у води и даје мастило. Резерва ове материје довољна је да се наливпером пише две године.

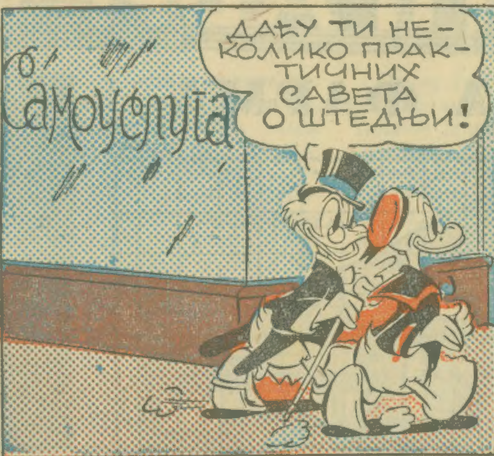

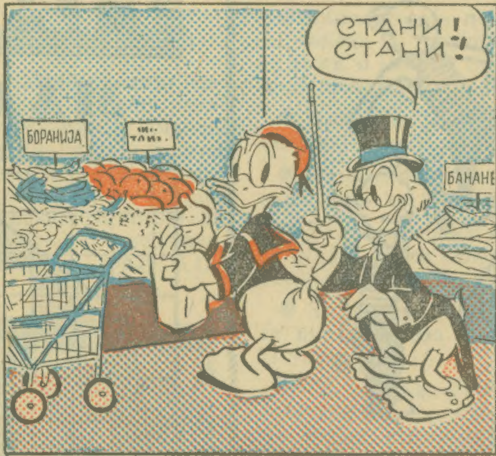

ПОПАЈ

ЧИМЕ ДА ТЕ УСЛУЖИМ, ПОПАЈУ ??
САД ЋЕ ДА ДОЂЕ ОЛИВА... ДА КУПИ ФОТЕЉУ!!
А ЈА САМ ДОШ'О ПРЕ ЊЕ... ДА МАЛО РАЗГЛЕДАМ!!
ПРИРОДНО!
ДА ЛИ ЋЕ ЈОЈ СЕ ОВА СВИДЕТИ ??
ЊОЈ МОЖДА... АЛ' МЕНИ ЈОК!!
ПОШТО ЋУ ЈА У ЊОЈ СЕДЕТИ, ЖЕЛЕО БИХ ДА БУДЕ УДОБНА!
ЕВО ЈЕ! ДОЛАЗИ!
МОГУ Л' ДА РАЗГЛЕДАМ СТОЛИЦЕ ??
СТОЛИЦЕ? СВАКАКО... ЕВО, ПОКАЗАЋУ ВАМ ЈЕДНУ ФИНУ ФОТЕЉУ!
?
ЗАР НИЈЕ ОДЛИЧНА?
НЕ!
УДОБНА ЈЕ.. ЗАР НЕ, ОЛИВА?
НЕ!
ИПАК ВАМ СЕ СВИЂА??
НЕ! ПРЕСТАНИТЕ ДА МЕ НАГОВАРАТЕ! НЕЋУ ОВУ!
ЈА ОДУСТАЈЕМ, ПОПАЈУ! НЕ МОЖЕМО ЈЕ УБЕДИТИ!
НЕ ПОЗНАЈЕТЕ ВИ ЖЕНЕ! САД ЋУ ДА ВАС НАУЧИМ...
ГОСПОЈИЦЕ ОЛИВА, НЕШТО САМ ПОГРЕШИО! ОВА ДИВНА СТОЛИЦА ПРОДАТА ЈЕ ЈУТРОС ВАШОЈ КОМШИНИЦИ ЈУЛИ!
ШТА??
ТО ЈЕ МОЈА ФОТЕЉА!! НЕ МОЖЕ ОНА ДА УЗМЕ МОЈУ ФОТЕЉУ!
ШТА МИСЛИШ, ПОПАЈУ? ЋЕ ЛИ СЕ ЈУЛА МНОГО ЖДЕРАТИ??
НЕЋЕ!
ХА! ХА!

TOM SIMS

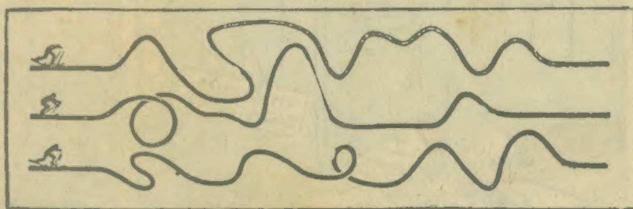

САМО ДВА ИСТА

ОД ОВИХ ДЕСЕТ ЧОВЕЧУЉАКА САМО СУ ДВА ПОТПУНО ИСТА. НАЂИТЕ ИХ.

КО ЈЕ НАЈБРЖИ?

КОЈИ ЈЕ ОД СМУЧАРА ВОЗИО НАЈВЕЋОМ БРЗИНОМ ПОД УСЛОВОМ ДА СУ ИСТОВРЕМЕНО КРЕНУЛИ И СТИГЛИ НА ЦИЉ.

Нема места за »битнике«

Доктор Чарлс Онионс носио је незванично титулу „човека који о енглеском језику зна више но ико на свету."

Пратећи савесно развој језика Онионс је уносио у чувени „Оксфордски речник" нове речи дајући њихово објашњење и историју настанка. И баш на тој „арени" доживео је свој, вероватно једини, пораз: он није успео да изиђе на крај с речју „битник".

„Не могу да нађем једно заиста задовољавајуће објашњење те речи и не могу да откријем корен њеног настанка" — признао је енглески научник.

Онионс је умро не одлучивши се да у „Оксфордски речник" унесе реч „битник".

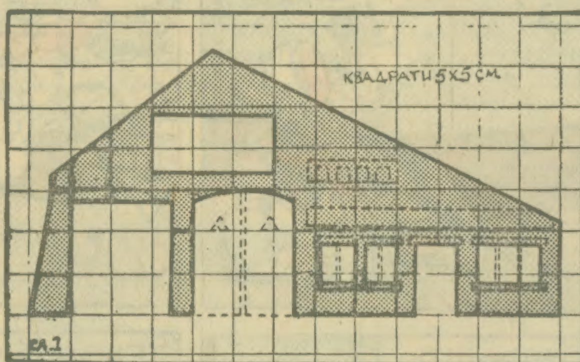
КОЈИ КИЛОГРАМ

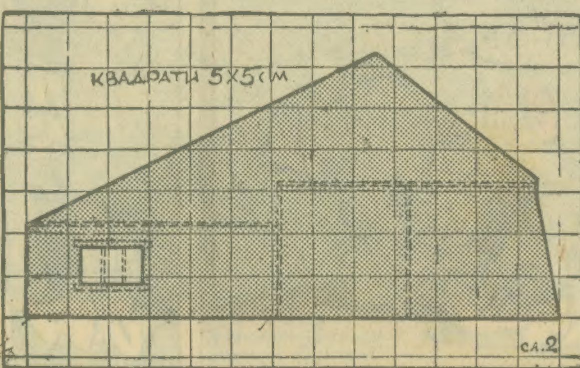
— Тежак сам тачно један килограм мање но што је био тежак Александар Хумболт — приметио је једном један немачки биолог.

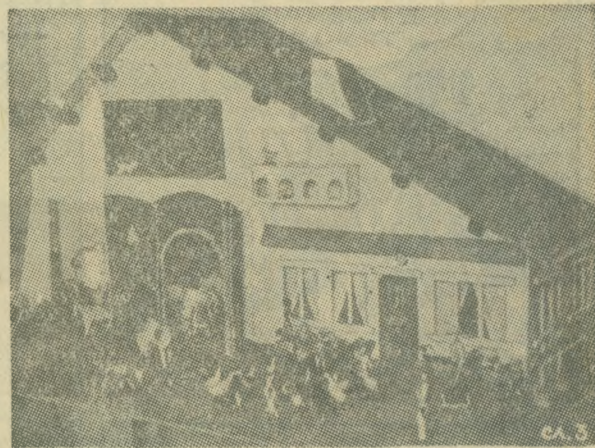
— То је сасвим могућно — сложио се с њим један његов колега — само је штета што тај један килограм долази на вашу главу.

НАПРАВИ САМ

МАЛА ФАРМА

Ваше дете ће се сигурно обрадовати ако му направите малу и лепу играчку — фарму са разним домаћим животињама. За то вам није потребно много материјала а ни времена.

Неколико парчића шперплоче и неколико дашчица, поред лепка „ОХО" којим ћете спајати делове, — то је све што је потребно.

Фасада фарме је приказана на сл. 1. Димензије сами можете одредити према квадратићима који имају по 5Х5 см. Ако слику увеличате према стварним димензијама, имаћете већу фарму која ће можда више одговарати животињицама које већ имате. Слика 2 представља полеђину куће.

Бочни зидови не представљају никакав посебан посао као ни кров јер је њих сасвим лако направити.

Када сте залепили целу кућу, можете је ставити на једно веће парче шперплоче на које ће моћи да се распореде и животињице.

Обојте све зидове пастелним бојама и угурајте мало сламе у горњи отворен део па ту поставите неку кокошку. Удесите да се врата отварају и да на њима стоји домаћица која храни живину (сл. 3).

Ripley's — Веровали или не!

ЏЕРОМ БЕРИМЕН
(1810 - 1906)
БИО ЈЕ УЧИТЕЉ У АРКАДИЈИ (САД) 75 ГОДИНА

ДРВО-НОЈ
У МОНТРЕЈУ (КАЛИФОРНИЈА)

СТАРИ АЛЕКСАНДРИЈСКИ СВЕТИОНИК
КОЈИ ЈЕ ПРЕ 700 ГОДИНА РАЗОРЕН ЗА ВРЕМЕ ЗЕМЉОТРЕСА, РЕПРОДУКОВАН ЈЕ **У ОБЛИКУ ХИЉАДА И ХИЉАДА МИНАРЕТА НА ЏАМИЈАМА ШИРОМ СВЕТА**

ВИНОВА ЛОЗА
У ВАЛЕУ (ШВАЈЦАРСКА) УЗГАЈА СЕ НА ЗЕМЉИ **НАНЕТОЈ У УСКЕ ПУКОТИНЕ У КАМЕНИМ ЗИДОВИМА**

РЕПУ С ДВА
ЗАСЕБНА СТРУКА ЛИШЋА УБРАЛА ЈЕ У СВОМ ВРТУ МЕРИ ГРЕЈ ИЗ ПРИНС ЏОРЏА (САД)

ЧОВЕК ЧИЈЕ ЈЕ УБИСТВО ПЕТОСТРУКО ОСВЕЋЕНО!
ПИРСА ГЕЈВСТОНА, ЉУБИМЦА ЕНГЛЕСКОГ ВЛАДАРА ЕДВАРДА II, УБИЛА СУ ПЕТОРИЦА ЗАВЕРЕНИКА ЉУБОМОРНА НА ЊЕГОВ УТИЦАЈ НА ДВОРУ — **И СВА ПЕТОРИЦА УМРЛА СУ КАСНИЈЕ НАСИЛНОМ СМРЋУ!**
ГРОФ ОД ЛАНКАСТЕРА И ГРОФ ОД ЕРАНДЕЛА БИЛИ СУ ПОГУБЉЕНИ, ГРОФ ОД ХЕРФОРДА ПОГИНУО ЈЕ У РАТУ, ГРОФ ОД ПИМБРУКА ЈЕ УБИЈЕН, А ГРОФ ОД ВОРВИКА ОТРОВАН

ПРЕМА РОМАНУ В. ИГОА — ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

ДРЖИТЕ ГА! ЗАР ВАС ШЕСТОРИЦА НЕ МОЖЕТЕ ДА САВЛАДАТЕ ЈЕДНОГ ЧОВЕКА!
ОТИМА СЕ КАО ЂАВО... А ЈАК ЈЕ КАО ДЕСЕТОРИЦА ЉУДИ!
15

И ЕСМЕРАЛДА ЈЕ НЕСТАЛА У НОЋИ...
СЛАВУЈ ЈЕ ОДЛЕТЕО, А НАМА ЈЕ ОСТАО СЛЕПИ МИШ!

КАКО СЕ ЗОВЕТЕ, ГОСПОДИНЕ?
КАПЕТАН ФЕБУС ОД ШАТОПЕРА, ЛЕПОЈКО МОЈА!
686

ХВАЛА ВАМ, КАПЕТАНЕ ФЕБУСЕ! СТИГЛИ СТЕ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ!

ШТА ЈЕ ОН... ЧОВЕК ИЛИ ЗВЕР? ВОДИТЕ ГА У ПАЛАТУ ПРАВДЕ! ЈЕДНА НОЋ У ЋЕЛИЈИ ОПАМЕТИЋЕ ТУ НАКАЗУ!
16

ДА ИМ НЕ БУДЕ ДОСАДНО

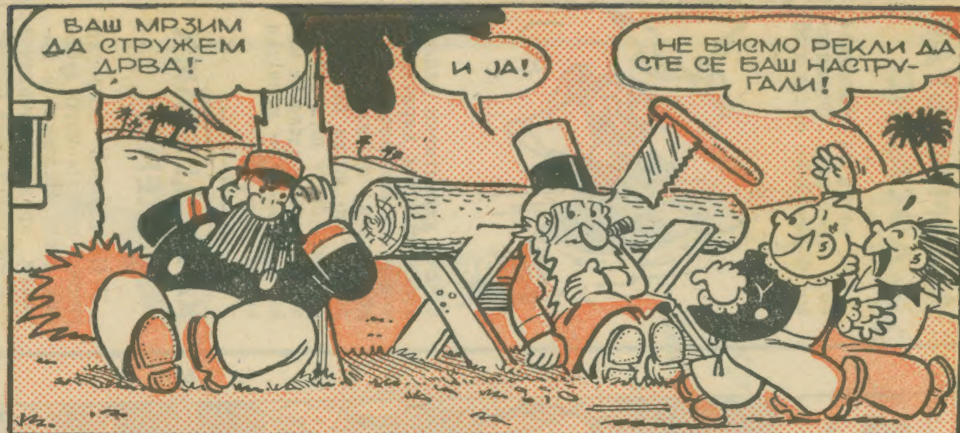
Сви чамци за спасавање који припадају француској флоти биће одсад снабдевени херметички запакованим шпилом карата. По мишљењу психолога, бродоломцима најтеже пада досада јер читав боговетни дан немају шта да раде. Ту досаду одсад ће моћи да разбију — играјући карте.

КЛУБ ДЕБЕЛИХ ЖЕНА

У Паризу већ неколико година постоји клуб дебелих жена. Недавно је поводом предаје хиљадите чланске карте била приређена свечаност. Председница клуба, Гадон Перје, тешка 194 килограма, завршила је свој говор апелом: „Дебеле жене, не трудите се да омршавите! Знајте да дебљина није минус за жене".

Све чланице клуба укупно су тешке 135 тона.

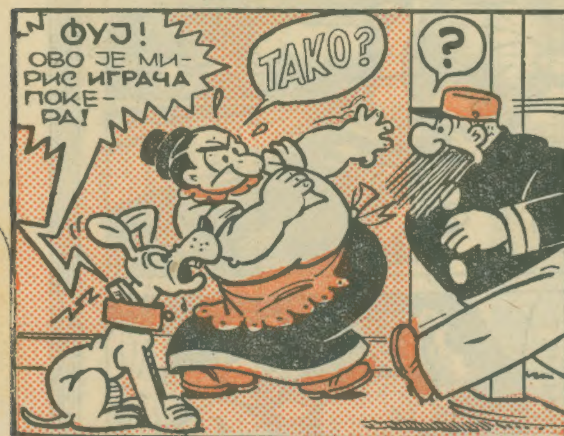

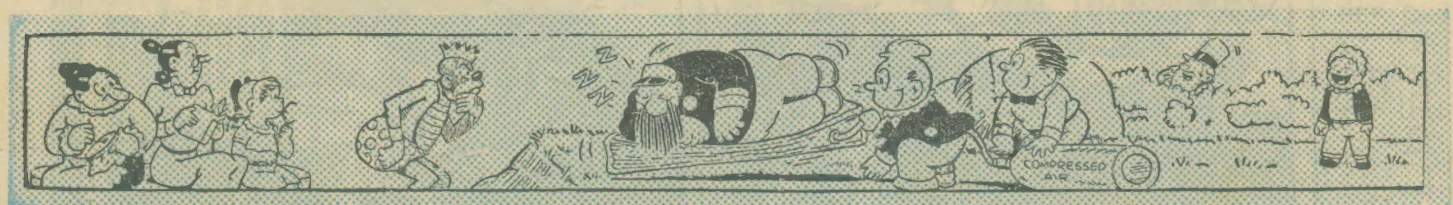

ТРИ ТОМАСИНИНА ЖИВОТА

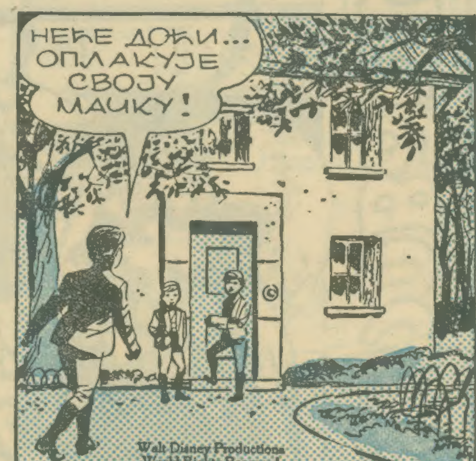
Walt Disney

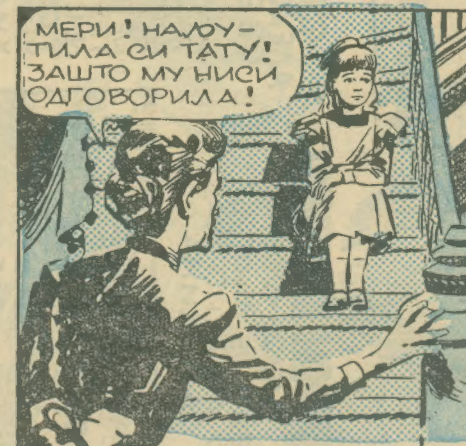

Мера за брзину ветра

До пре неколико година метеоролози су брзину ветра рачунали од 1 до 12. Брзина ветра 12 важила је као општа ознака за оркане чија је брзина износила 120 и више километара на час. Међутим, за ваздухопловство и пловидбу морем била је потребна још тачнија расподела. Због тога је брзина ветра 12 рашчлањена до 17. Брзина ветра 17 одговара кретању од 200 до 220 километара на сат.

ГЕНИЈАЛНИ ИДИОТИ

Како пише бечки лист „Фолксштиме“, шест стотина најпознатијих психијатара у Сједињеним Америчким Државама покушавају да продру у необичну тајну човечијег мозга. Наиме, они проучавају случај два брата близанца из Лос Анђелеса, Чарлса и Џорџа Компетенса. Мада имају по 24 године они говоре као шестогодишњаци и не умеју да реше чак ни најједноставније аритметичке задатке. Али, у исто време браћа показују фантастичну способност, и то баш у области математике. Тако, на пример, они могу истог тренутка да вам одговоре да ће 2. фебруар 2002. године бити — уторак. Они знају датуме рођења свих знаменитих људи и без двоумљења ће вам одговорити какво је време било не само пре три дана или годину дана, већ и сваког појединог дана током читавог 20. века.

ПРВИ ГЛЕДАОЦИ ФИЛМА „ЛЕДИ Л“ ПОВЕРОВАЛИ СУ ДА НА ЕКРАНУ ГЛЕДАЈУ ФИЛМ СИМОН СИЊОРЕ. МЕЂУТИМ, ТО ЈЕ БИЛА ЊЕНА КЋЕРКА КАТРИН АЛЕГРЕ

ПРАВИ ДВОЈНИК СВОЈЕ МАЈКЕ

НА ПОЧЕТКУ СВОЈЕ КАРИЈЕРЕ СИМОН СИЊОРЕ ЈЕ НАПРАВИЛА СЕНЗАЦИЈУ ИГРАЈУЋИ МАЛУ УЛОГУ У ФИЛМУ „МАКАДАМ“

У ФИЛМУ „Чуда се догађају само једном“ режисер Ив Алегре осуђивао је раздор који раздваја љубавнике. Било је то 1951. године.

У исто време Ив Монтан је био главни јунак филма „Надница за страх“ режисера Клузоа.

На париским екранима могао се видети, у више махова, филм „Фани“ Марка Алегреа и велики документарни филм Ива и Марка Алегреа: „Пут у Конго“.

У то време Катрин Алегре била је девојчица коју је уметнички живот на даскама мјузикхолова или у филмским атељеима веома привлачио. Ускоро је она постала спона између фамилије Алегре и Ива Монтана, пошто се њена мајка Симон Сињоре жена Ива Алегреа, преудала за Ива Монтана.

Ако је она данас са великом помпом ушла у филмска атељеа, то није случајно. У филмском свету чуда се не дешавају често. Успех је увек резултат рада, талента или стварно велике лепоте. Према томе, Катрин Алегре, у кући свога оца као и у дому Ива Монтана, увек је пред очима имала изванредне примере уметничког поштења и професионалне страсти.

Поверивши јој главну улогу у филму „Леди Л“, Питер Устинов није много ризиковао. Он је знао да ће она успети, јер Катрин има филм у крви. Слава њених родитеља није јој завртела главу, јер ни Алегре ни Монтан не воле уображене људе. Ив Монтан пре него што је постао певач био је радник, али никад није заборавио своје порекло. А браћа Алегре су филмски уметници познати као једноставни људи и велике присталице љубави и мира међу људима.

КАТРИН АЛЕГРЕ ДЕБИТУЈЕ У ВЕЛИКОМ ФИЛМУ „ЛЕДИ Л“

Од своје мајке Симон Сињоре Катрин је наследила сензуална уста, замишљен и дубок поглед.

Стварно, требало је имати све то па да Катрин Алегре у филму „Леди Л“ игра девојку лаког морала. У овој улози, која омогућава да се лако оде у вулгарност, Катрин се приказује као необично једноставна, скромна, права невиност у разврату, и вероватно ће овај филм бити један од великих успеха Питера Устинова. У филму, инспирисаном романом Ромена Гарија, Софија Лорен се појављује као заносна 80-годишња старица, са прошлошћу једне заводнице и куртизане. Она проналази у Катрин слику своје младости. Величанствена Софија прерушена у старамајку није ништа изгубила од своје фасцинирајуће лепоте. Али у овом филму ипак је дебитанткиња Катрин главна звезда у којој тријумфују младост, нежна туга и револт. А дебитовати у сенци једне велике филмске даме као што је Софија Лорен и бити јој на неки начин равна, ипак је то велика и ретка привилегија. Да би се то све ускладило, био је потребан велики талент Питера Устинова који је на најлепши начин успоставио сарадњу овог „зрелог жита“ — Софије Лорен и „нежног цвета“ — Катрин Алегре.

ТАЈНА ПЕРСЕЈЕВЕ СТАТУЕ

У једном музеју у Фиренци стоји бронзана статуа митолошког грчког хероја Персеја који држи у руци главу убијене медузе. Статуа је дело познатог италијанског скулптора Бенвенута Челинија. Више од четири стотине година ово дело одушевљавало је љубитеље уметности. Али све до почетка овог века Персејева статуа крила је у себи тајну за коју нико није знао.

Тајну статуе одгонетнуо је, тачније речено случајно је открио 1914. године, италијански антиквар Бенедети. Он је на њој запазио оно што током четири века није приметио нико — ни посетиоци музеја, па чак ни његови стручњаци.

Бенедети је случајно обратио пажњу на задњу страну Персејеве главе и пред запрепашћеним антикваром појавило се лице аутора статуе — Бенвенута

Позадина Персејеве главе и лик Бенвенута Челинија

Челинија. Средишни брид на шлему који се спушта низ потиљак чини нос, бочни пљоснати делови шлема — образе, а коса која штрчи испод каците — уста и скулпторову коврџаву браду.

Персејеву статуу Челини је израдио по поруџбини фирентиског великог војводе Козме Медичија. Требало је према војводиној жељи, да фигура грчког хероја симболички представи насилни крај Фирентинске републике коју је он, Козмо Медичи, претворио у своју баштину.

Сликари и скулптори средњег века су, по правилу, у својим делима овековечавали и свој лик. Знајући за то, Козмо Медичи категорички је забранио вајару да се при изради Персејеве статуе држи тог старог и укорењеног обичаја. Требало је да Персејева статуа служи само слави Козме Медичија.

Међутим, као што видите, Бенвенуто Челини ипак је нашао начина да изигра војводину забрану.

Персеј с главом убијене медузе.

БРОДОВИ НА СУВОМ

У америчком граду Хартфорду ускоро ће почети грађење једне стамбене зграде од 27 спратова. Будућа зграда већ сада изазива велико интересовање јер према пројекту она ће својим изгледом подсећати на труп каквог џиновског прекоокеанског брода извученог на суво.

НОВЕ МАРКЕ

Према једној вести објављеној недавно у листу „Известија“, у Совјетском Савезу се припрема серија нових марака које неће бити штампане као досадашње на папиру већ или на металној фолији или на светлећем материјалу сатканом од вештачких влакана.

ЧЕТРНАЕСТИ

Сујеверне Американке никад не дозвољавају да за њиховим столом буде 13 званица. А шта да се ради ако четрнаести гост не дође? У Њујорку је пронађен излаз из таквог положаја: окрене се одређени број телефона и као гост појави се извесни Фред Хорс, елегантни четрдесетогодишњак, који за награду од 5 до 20 долара помаже да се избегне „баксузни број“. Цена услуга зависи од тога како Хорс треба да буде одевен. Ако је неопходно да се појави са орденом, цена се повећава за 10 процената.

Благотворни рецепт

Сваком лекару опште праксе познато је да има много болесника, првенствено неурастеника, који свој спас виде искључиво у рецептима и производима „латинске кухиње“. Међутим, таквим болесницима лекови најчешће уопште нису потребни и доносе им само штету.

Таквим болесницима је један познат европски лекар из шездесетих година прошлог века преписивао следећи рецепт:

Aquae fontis	100,0
Illae repetitae	40,0
Eadem destillata	12,0
Hydrogeni protoxsidati	0,32
Nil aliud	1,25

Три пута на дан по 1 до 2 капи.

Рецепт је, као што видите, „убедљив“ и њиме, као и лекаром који га је преписао, болесници су били веома задовољни.

Али, ако рецепт преведено на наш језик, он гласи:

Изворске воде	100,0
То исто поновљено	40,0
То исто дестилисано	12,0
Оксид водоника (вода)	0,32
Ништа друго	1,25

Лек израђен по овом рецепту имао је велики успех и велику прођу.

ШКОЛА — КРУГ

У Француској, у општини Зарсел, саграђена је школска зграда у облику прстена у чијој се средини налази двориште са разним игралиштима.

ПЕКАРСКА ВЕШТИНА

Пекар Роналд Џилберт, који живи и ради на Новом Зеланду, проглашен је за победника на конкурсу за справљање најдуже луксузне векне. Хлеб који му је донео награду био је дугачак преко четири метра. Његова векна, као и остала награђена дела пекарске вештине, била су изложена у граду Тауранги.

»ХИЈЕНЕ« НЕ ВОЛЕ ЦВЕЋЕ

„Хијенама“ у Западној Немачкој називају сопственике кућа и станова који, користећи несташицу, намећу својим закупцима станова веома тешке услове. Да би јавност била боље упозната са тешким приликама с којима се боре они који су приморани да унајмљују станове, Немачко удружење станара објавило је најзанимљивије клаузуле из једног стамбеног уговора. Напомињемо да се ради о закупцима станова, а не о подстанарима или самцима.

● Свака посета после 20 часова забрањена је. Ако посетилац остане дуже, о томе се сопственик куће мора претходно обавестити.

● Пожељно је да се у стан долази најкасније до 22 часа.

● Ролетне се морају спустити најкасније до 22 часа.

● Због продорног мириса не сме се кувати кисео купус, рибе и јако зачињена јела.

● Забрањено је испирање тоалета пре 6 часова изјутра и после 22 увече.

● Од закупца стана и његових посетилаца који морају да се служе истим степеништем којим и сопственик куће захтева се да ципеле за град изувају у подруму, а да степеништем иду само у домаћим ципелама.

● Кашљање у току ноћи сматра се непожељним.

● Врата, ноге од столица и столова, као и даска на тоалетној шољи, морају имати филцане пригушиваче.

● Да се кућа не би прљала, писмоноша и разносачи робе морају се сачекивати пред капијом.

● Поклони сопственику куће (цвеће на пример) сматраће се као подмићивање.

Из науке и технике

1942... Први нуклеарни реактор стоји спреман за почетак рада. Група научника пажљиво посматра рад контролних инструмената. И онда — ланчана реакција је започела...

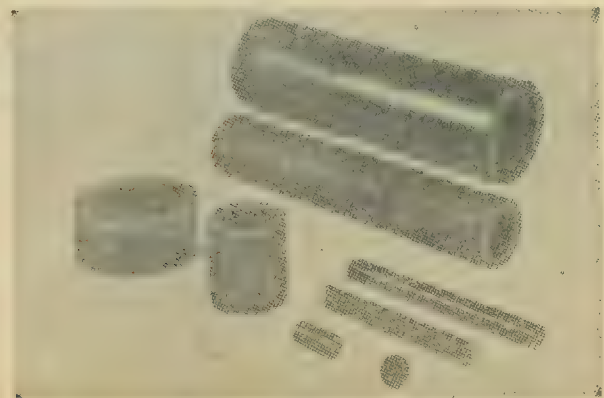
И године су пролазиле...

Пројектовани су нови, савременији реактори. Електрична енергија из нуклеарних термоелектрана није више недостижан сан. Плове нуклеарни бродови и подморнице. А при том керамика постаје посебно важан материјал, као и не када пре много хиљада година.

КЕРАМИКА КАО НУКЛЕАРНО ГОРИВО

ПЕЋ ЗА СИНТЕРОВАЊЕ УРАНИЈУМ ДИОКСИДА

РАЗЛИЧИТИ ОБЛИЦИ КЕРАМИЧКОГ ГОРИВА

Под керамиком се у обичном животу подразумевају порцулан и фајанс, шамот и грнчарски производи. Међутим, то су најраширеније и људима свакодневно најприступачније врсте керамике. Али ако се жели бити довољно савремен, онда овим материјалима треба још додати материјале на бази чистих оксида, карбида и других неметала.

У нуклеарној техници керамика је нашла вишеструку примену, било као конструкциони материјал, било као нуклеарно гориво. Овако широка примена последица је, пре свега високе ватросталности ових материјала. Реактори који користе керамичко гориво могу да раде на знатно вишим температурама од оних које су дозвољене за метално гориво (уранијум и његове легуре).

Као керамичко нуклеарно гориво могу се користити оксиди и карбиди уранијума, плутонијума, торијума. Међутим, најширу примену нашао је уранијумдиоксид.

Уранијумдиоксид је први пут примењен као нуклеарно гориво 1942. године у првом реактору ЦП-1 у Чикагу. Од тада до данас учињен је крупан напредак у развоју нуклеарне технике уопште, што је логично довело и до усавршавања метода за добијање керамичког горива.

Уранијумдиоксид је стабилно једињење и не реагује са највећим бројем материјала који се примењују у нуклеарним реакторима. Његова посебна предност над горивом од металног уранијума је што при загревању не мења своју стуктуру. Ова особина, поред високе ватросталности, омогућује да се може применити у високотемпературним реакторима. Негативне особине уранијумдиоксида су кртост и врло мала топлотна проводљивост. С обзиром на то, уколико би пречник керамичког горивног елемента био велики, могло би да дође до његовог прегревања, што би могло да доведе до нежељених последица. Зато ови морају бити тањи од металних горивних елемената.

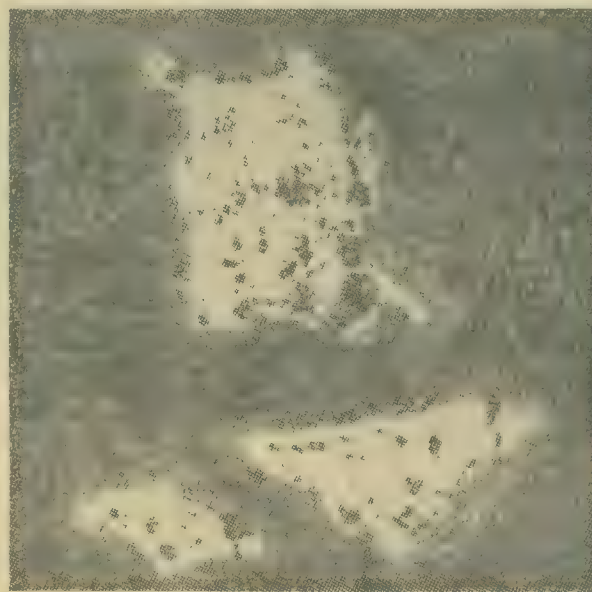
Керамичко гориво се добија из праха уранијумдиоксида, који се данас производи и у нашој земљи. Технолошки поступак добијања обухвата читав низ операција, од којих неке захтевају посебну пажњу при раду. Најопштије, ово се гориво добија на следећи начин. Прах уранијумдиоксида се пресује у жељене облике (обично таблете). Овако добијени испресци се жаре (синтерују) на температурама до 1700°C да би таблете постале довољно чврсте. После синтеровања таблете се пакују у цеви од цирконијума, које се потом затварају са обе стране. Овако добијени комплети зову се — керамички горивни елементи. Они су нашли посебну примену у енергетским нуклеарним реакторима, који се користе за производњу електричне енергије, као и за покретање бродова и подморница.

✪

Када су пре много хиљада година први пут начињени различити предмети од глине, то је био крупан корак напред у историји цивилизације. Током векова који су долазили, откривени су нови материјали, али је керамика увек имала посебан значај. И тако до данашњих дана, када керамика као нуклеарно гориво заузима изузетно важно место у савременој техници.

ПРЕСОВАЊЕ ПРАХА УРАНИЈУМ ДИОКСИДА ИЗВОДИ СЕ НА АУТОМАТСКИМ ПРЕСАМА

ПРАХ УРАНИЈУМ ДИОКСИДА УВЕЛИЧАН ВИШЕ ХИЉАДА ПУТА ПОДСЕЋА НА НАЈМОДЕРНИЈЕ КЕРАМИЧКЕ СКУЛПТУРЕ

Да ли имате миран сан?

САНИТЕТСКИ ПУКОВНИК Харолд Вилијемс, шеф Ридовог војног института одговара на нека питања о проблемима сна са којима се сви ми често суочавамо.

Колико је раширена несаница?

Несаница је врло честа појава. Сваки човек је повремено суочен са њом. Уколико се човек ње више плаши, утолико је вероватније да ће патити од ње. Због тога ће нас сваки лекар саветовати да што мање мислимо на несаницу и да се нервирамо због ње. Кад вам се неке ноћи не спава, једноставно треба устати и радити нешто што вам се највише допада; обично то је читање.

Да ли има опасности да се несаница продужи у бесконачност?

У највећем броју случајева не. Најбољи лек против несанице је неспавање! Несаница може трајати највише 36 до 40 часова непрекидно. Врло је важно да се не иде на спавање сувише касно и да се у сну проведе приближно исто време.

Колико човек треба да спава у току ноћи?

Говорећи уопштено људи треба да спавају око седам до осам часова. Међутим, некима је довољно и шест часова, а другима је мало и осам. Познато је да је Наполеон спавао врло мало — око пет часова.

Да ли сваконоћно скраћивање сна шкоди?

Ми лекари сматрамо да шкоди. Људи можда то одмах не осећају, али се тај „дуг" свети и последице се могу касније јавити.

Може ли се губитак сна надокнадити?

Изгледа да може. Кад смо неке наше пацијенте лишили сна у току четири дана и онда им дозволили да спавају по жељи, они су спавали прве ноћи око десет часова, мада су раније нормално спавали седам или осам часова. И они ће наставити да спавају по десет сати три или четири ноћи, па се тек после тога враћају на стару норму. Али ипак крајњи збир надокнађених часова спавања далеко је мањи од збира изгубљених.

Може ли се сакупити „резерва" сна, тј. може ли се спавати унапред?

Опити су показали да се не може спавати унапред. Али, с друге стране, ако морамо пробдети једну ноћ, онда је врло корисно да се у току дана мало одспава.

Зашто се неки људи окрећу целу ноћ и заспе тек у зору?

Ако се човек плаши да неће заспати чим легне он повећава изгледе за слаб сан. Али главни разлог несанице у вези је са температуром. Телесна температура код људи варира један до два степена у току дана. Обично је највећа телесна температура касно по подне или рано увече, а најнижа између четири и шест сати ујутру. Када температура опада, тело се одмара и тада се најбоље спава.

Да ли ментална вежба помаже спавању?

Менталне вежбе помажу, али само ако се предузимају као разонода. Међутим, менталне вежбе као што су, на пример, рачунања о нашим приходима и расходима само појачавају нервозу а тиме и несаницу.

Да ли кафа смета спавању?

Свакако да смета. Кафа је моћан стимуланс и само упола слабија од обичних хемијских дрога које се дају у циљу спречавања спавања. Међутим, овде се не ради о људима који пију кафу после ручка или вечере па и један сат пре спавања. Чак и људи који попију и по седам кафа неће осетити никакав јачи утицај на сан јер је њихово тело навикнуто на кафу.

Да ли чашица алкохола узета пред само спавање помаже спавању?

Све оно што помаже да тело омлитави помаже сну. Али је ипак све то индивидуално. Оно што помаже некој личности да заспи, а што је она утврдила дугом праксом, корисно је и за сан те личности али не и за друге. Међутим, као опште правило би се могло узети: ако неки човек има угодан кревет, ако леже и устаје у одређено време, ако заузме најповољнију позу за спавање — највероватније је и да ће добро спавати.

Да ли бројање пред спавање помаже?

Бројање може да помогне као и било шта друго што има известан ритам. Наши пацијенти су чврсто спавали када смо им у краћим размацима бацали светлост на очи, или излагали их електричним шоковима, или доста јаким сиренама аутомобила.

Шта смета спавању?

Док стално или у краћим размацима свирање сирене не смета сну, дотле нас звук само једне сирене одмах пробуди. Исто тако и најмањи додир пером по лицу буди нас из сна, док нас електрични шокови успављују. Другим речима, све оно што представља извесну монотонију успављује нас.

Да ли се боље спава ако је у соби велики зидни сат?

Сигурно је да откуцаји зидног сата помажу и успављивању и дубљем сну.

Да ли је боље спавати у хладној или топлој соби?

Много боље се спава у хладној соби.

Да ли је боље спавати поред отворених или затворених прозора?

Није се могла утврдити никаква разлика. То је чисто ствар навике. Важно је само да је соба преко дана била ветрена.

Да ли се боље спава ако се непосредно пред спавање нешто једе?

Зависи само од навике. Људи који су навикли да нешто једу пред спавање — нипошто тешку храну — свакако ће теже заспати ако неко вече пропусте да једу.

Како пушење утиче на сан?

Пре спавања тело се мора прилагодити сну. Тада се у телу врше извесне промене као што су успоравање дисања, ширење крвних судова на рукама и ногама, смањивање броја срчаних откуцаја и слично. Међутим пушење повећава број срчаних откуцаја и убрзава дисање, а све то је супротно тежњама тела пред спавање. Према томе, сасвим је јасно да пушење смета сну.

Да ли је дремуцкање у фотељи од 15 минута једнако спавању у кревету од 15 минута?

Свакако не. Људи спавају у возу, аутомобилу, авиону; војници спавају чак на киши и снегу, али све то не може да замени спавање у кревету ни по дубини сна ни по одмору.

Да ли се боље одморимо ако сањамо пријатне или ружне снове?

За сада се то не зна. Међутим, највероватније је да онај кога су у току сна гонили разни „ђаволи" није могао тако добро да се одмори као онај који ништа није сањао или је сањао нешто пријатно.

Да ли сан и даље остаје велика мистерија за научнике?

Свакако да остаје и врло тешко је рећи када ће наука дознати све оно што нас интересује о том тако важном елементу човековог живота.

КОД ЏАМИЈЕ КУВАТ АЛ-ИСЛАМ, НЕДАЛЕКО ОД ДЕЛХИЈА, НАЛАЗИ СЕ ОВАЈ НЕОБИЧАН ГВОЗДЕНИ СТУБ ИЗ ЈЕДНОГ КОМАДА.

КОЛЕВКЕ ПРВИХ ПРОНАЛАЗАКА

Кинези, Индијци и Арабљани су претече човечанства у многим областима технике, привређивања и мисли. Скоро сви основни изуми потичу од њих. Ово је сажети роман пронапазачког генија та три велика народа.

МАЛИ број изума који претходе модерном добу потиче из Европе. У време када су измишљени точак, колица, затим воденица и ветрењача, најзад хартија, бусола, штампарија, барут и папирни новац, она је била насељена примитивним и технички заосталим народима. У свим овим изумима Европа није учествовала, и самим тим, скоро нимало није допринела ударању темеља савременој техничкој цивилизацији.

Прва хартија

Све до краја средњег века неколико ваневропских цивилизација биле су у техничком и научном погледу знатно испред европских народа што је било условљено целокупним друштвеним развитком. Од памтивека Европљанима је са истока стизало знање. Од азијских цивилизација они су се научили пољопривреди, употреби метала, филозофском размишљању. Скоро све велике тековине древног доба никле су у Кини и Индији, а Арабљани су били незамењиви посредници у преношењу тих сазнања осталом свету.

Хартија, која је потисла папирус и пергамент, појавила се у Европи први пут 1109. године у Палерму, а у Француској тек 1350. године. Занимљиво је да су Кинези употребљавали хартију читавих 10 векова раније. Енглески истраживач Аурел Штајн открио је 1907. године у рушевинама једне куле Кинеског зида слова писана на хартији у време династије Хана која је владала од 25. до 220. године наше ере. Шведски археолог Фолке Бергман пронашао је нешто касније хартију која је настала између 89. и 105. године наше ере. Кинеска традиција вели да је хартију изумео евнух Цај Луен 105. године. Тај сјајни проналазач правио је хартију од конопље, купине, крпа и старих рибарских мрежа. По кинеском предању прва хартија је прављена од свиле — више векова пре наше ере.

Занимљив је начин на који су Арабљани упознали хартију. То је било 751. године после велике битке код Таласа, у горњем сливу реке Сир-Дарје, у којој су арабијске војсковође потукле армије кинеског цара. Међу многобројним заробљеницима неки су знали да праве хартију. Они су одведени у Самарканд који је убрзо постао велики центар мануфактуре папира. Затим се та вештина преноси у Багдад, Дамаск, Тиберијаду, Триполис.

Штампарија шест векова пре Гутенберга

Штампарију су Кинези изумели скоро шест векова пре Гутенберга. Већ 770. године они су пронашли технику ксилографије која је користила дашчице на којима су текстови и цртежи наопако гравирани. Покретна слова, која су означила почетак типографије, појавила су се у Кини први пут у XI веку, а њихова употреба се проширила 1314. године.

Проналазак штампарије омогућио је и појаву новинарства, које се, опет, прво у Кини појавило. За то је заслужан судија Ванг Чен који је за две године, уз помоћ једног гравера, направио 60.000 слова, распоредио их у покретне касете, а затим је почео да издаје прве новине. На двору царева Минга (1368—1644) покретна слова су служила за штампање првог службеног листа. Метална слова јавила су се, у Кореји, први пут 1403. године. Техником штампања су се Кинези служили знатно пре него што се она појавила у Европи, не само за штампање новина већ и бројних књига. У пекиншкој народној библиотеци налази се још увек 4,200.000 књига штампаних за време првих кинеских царских династија. Ксилографија и литографија у боји омогућиле су да се штампају књиге завидне техничке вредности. Врло развијена техника штампе довела је у Кини до појаве првог папирног новца 1261. године.

Прва игла која увек показује југ, претеча савремених бусола, појавила се у Кини 223. године пре наше ере. Један текст из првог века наше ере описује детаљније бусолу и технику њене примене. Међутим, магнетна игла добила је ширу употребу и почела је да се користи за пловидбу тек у 11. веку. У 12. и 13. веку бусола се одомаћила на свим морима, почев од кинеских обала до арапских земаља. Арапски морепловци су користили бусолу 1242. године. Занимљиво је да су Европљани открили бусолу независно од Кинеза. Каталонски поморац Рејмон Лил говори о њој још 1190. године

Преглед научних и техничких достигнућа старе Кине не би био потпун ако се не би споменуо изум барута који је у Кини пронађен почетком 13. века, а прављен је на бази сумпора и шалитре. Роџер Бекон је 1248. године открио барут независно од Кинеза. У ратној техници Кинези су били чувени по својим „огњеним змајевима“ оруђима која су бљувала дим и пламен. Њихова главна сврха је била да заплаше непријатеља. Први ватромет правили су Кинези још у 7. веку. Само захваљујући топовима, они су средином 13. века 60 година могли да одолевају монголским инвазијама.

Најзад, Кинези су изумели свилу и порцулан. Велики зналац Кине и кинеске технике и науке. Ј. Нитхан сматра да су кинески металурзи лили гвожђе још пре наше ере (ливење се појавило у Европи тек у 14. веку) У Кини су нађени калупи за прављење секира из 400. године пре наше ере, минијатурне високе пећи прављене су 100 година пре наше ере а сабље од челика и тунгстена, мешавине која је у Европи пронађена тек 1900. године, биле су познате још у доба Каролинга.

Најстарија синусна теорема

Проналазачки дух Индијаца не заостаје много за кинеским. Једна од највећих заслуга индијске техничке цивилизације је почетак прераде памука и прављење памучних тканина. Индијци су исто тако изумели точкове са зупцима (зупчанике) које су употребљавали у уређајима за млевење пшенице. Један од највећих прилога савременој цивилизацији дали су Индијци у области математичих наука. У књизи Сириасидханта, која потиче из 4. века, објављена је најстарија синусна теорема. Захваљујући индијским математичким радовима, који су били на знатно вишем научном нивоу од грчких, Арабљани су успели да развију и усавршe алгебру.

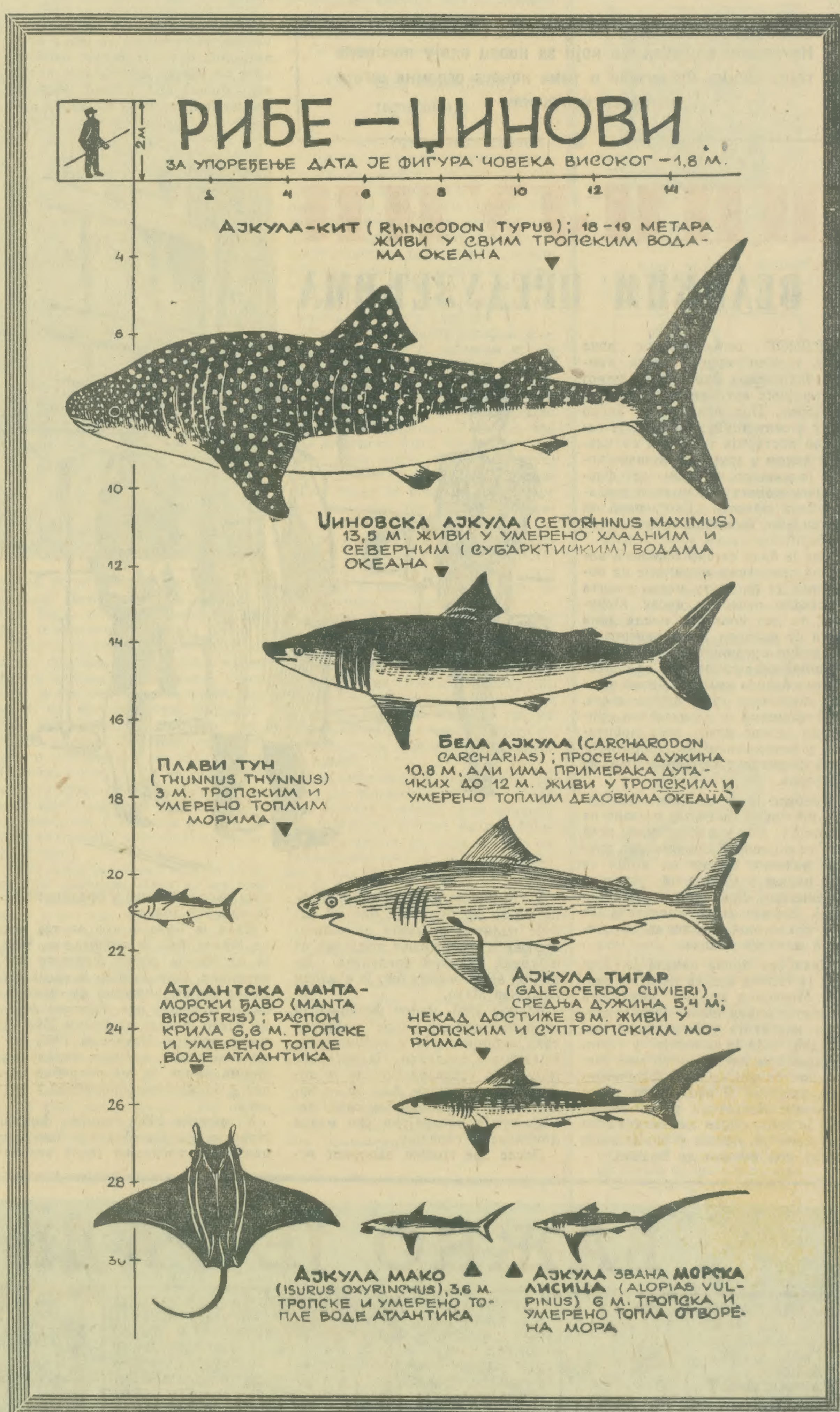
Проналазак цифара нашег декадног система, које се погрешно називају арапским бројевима, свакако је највећи допринос индијског математичког генија савременој цивилизацији. Бројчани системи које су употребљавали Грци и Римљани били су сложени и рогобатни. За обележавање 10, 100 и 1.000 употребљавани су различити симболи. Заслуга Индијаца је у томе што су у разним бројевима употребљавали исте цифре а од полажаја цифре у броју зависила је њена вредност. Такав бројчани систем употребљава се и данас. Са свега девет цифара Индијци су обележавали све бројеве још у 5. веку, али њихов систем је постао потпун тек 595. године када је пронађена нула коју је раније замењивала тачка или празан простор.

Један од највећих индијских астронома и математичара Ариабахта, који је живео почетком VI. века, на исти начин је вадио квадратни и кубни корен као и ми данас,

Арапска цивилизација није значајна колико кинеска и индијска по оригиналним изумима и изворним творевинама. Међутим, она је свакако значајнија релејна цивилизација која је послужила као изванредан посредник за преношење великих културиних достигнућа азијског истока на варварски запад. Друга велика заслуга Арабљана је у томе што су они први разбили филозофско-теоријску љуштуру у којој су често била заточена значајна кинеска и индијска научна достигнућа. Они су науци удахнули један нов, практичан дух и ударали темељ експерименту који ће касније европским научницима послужити као путоказ ка великим научним и техничким достигнућима.

КИНЕСКА КСИЛОГРАФСКА ПЛОЧА ИЗ 10. ВЕКА

Несавесни службеници који за новац одају пословне тајне својих предузећа и тиме наносе огромне штете целом колективу

★

ШПИЈУНИ
У ВЕЛИКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

ЈЕДНОГ септембарског дана 1959. године мршав човек тридесетих година журио је ка једној од крајњих аутобуских станица у Њујорку. Под пазухом је носио лепу кожну торбу. Тамо га је сачекао постарији господин са младом дамом у друштву. Мршави човек је извадио из ташне пет флашица у којима је био неки сивкасто-бели прашак. „Ево“, рече он пружајући флашице. „Ово је за Бобија“.

Све је било сасвим обично и нико од присутних људи није ни помислио да би се ту могло радити о каквом нечасном послу. Међутим, та два човека и млада дама били су чланови једне невероватно добро организоване међународне шпијунске групе која се првенствено бавила крађама веома важних пословних тајни широм света. У флашицама су се налазили примерци једног новог лека добивеног у истраживачким лабораторијама фармацеутске фирме Мерк из Њујорка.

Требало је да протекне још девет месеци да би се лек појавио на тржишту. Али у међувремену исти лек се појавио у продаји пет других великих фирми од којих се две налазе у САД а по једна у Француској, Британији и Швајцарској. Зараде ових предузећа за два-три месеца увећане су за преко 8 милиона долара.

Цела ова прича почела је још пре 14 година кад се један од многих Меркових младих инжењера уписао у ноћну школу Политехничког института у Бруклину. Овај младић, који је касније у свом шпијунском послу добио име Мело, био је заиста врло интелигентан, завршио је школу као други у класи. Наставник у тој школи био је један сјајан али бескрупулозан хемичар, познат у шпијунском послу под именом др Бредли.

У тој школи изгледа да је главни посао др Брадлија био да врбује одличне студенте за шпијунирање и достављање података из њихових будућих предузећа. Један од заврбованих био је и млади инжењер Мело.

Године 1956. многи фабриканти су приметили да „цуре“ тајне из свих лабораторија у којима раде Брадлијеви студенти. На интервенцију ових установа Брадли је добио отказ у школи. Али он се брзо снашао и основао сам своју лабораторију позивајући све младе хемичаре на сарадњу.

После две године напорног истраживања Меркови научници су успели да установе да једна врста витамина Б убија цревне паразите који изазивају једну дотле неизлечиву болест код живине. Меркова фирма је планирала годишњу продају овог витамина у вредности од 14 милиона долара.

Када је Брадли чуо за тај лек од Мелоа, био је одушевљен. Чим је од Мелоа добио формулу тог витамина, антидатирао је своја званична акта и пожурио да се појави на тржишту пре Меркове фирме. Мело је имао да прими 25% од чисте добити. Почетком 1960. године неколико великих европских фирми имале су све потребне податке за масовну производњу тог лека.

У пролеће 1960. године фирма Мерк је послала Мелоа у Азију да надзирава изградњу једне велике биохемијске фабрике. Чим је тако обезбедио Мелоа од сваке сумње, Брадли је у Канади сазвао конференцију за штампу и на њој објавио сензационални проналазак једног лека који је назвао Мепуријум. Меркови хемичари су одмах приметили да је Мепуријум анд Ампролијум — како су они назвали свој лек — хемијски био скоро исти са Брадлијевим.

Али Мерка је чекало још једно веће разочарање када су његови људи стигли у Француску и понудили највећој француској фабрици свој проналазак. Тамо су им рекли да они имају сличан проналазак који су купили од др Брадлија. Меркови хемичари су били запрепашћени када су видели да је овај дијаграм био исти као и њихов.

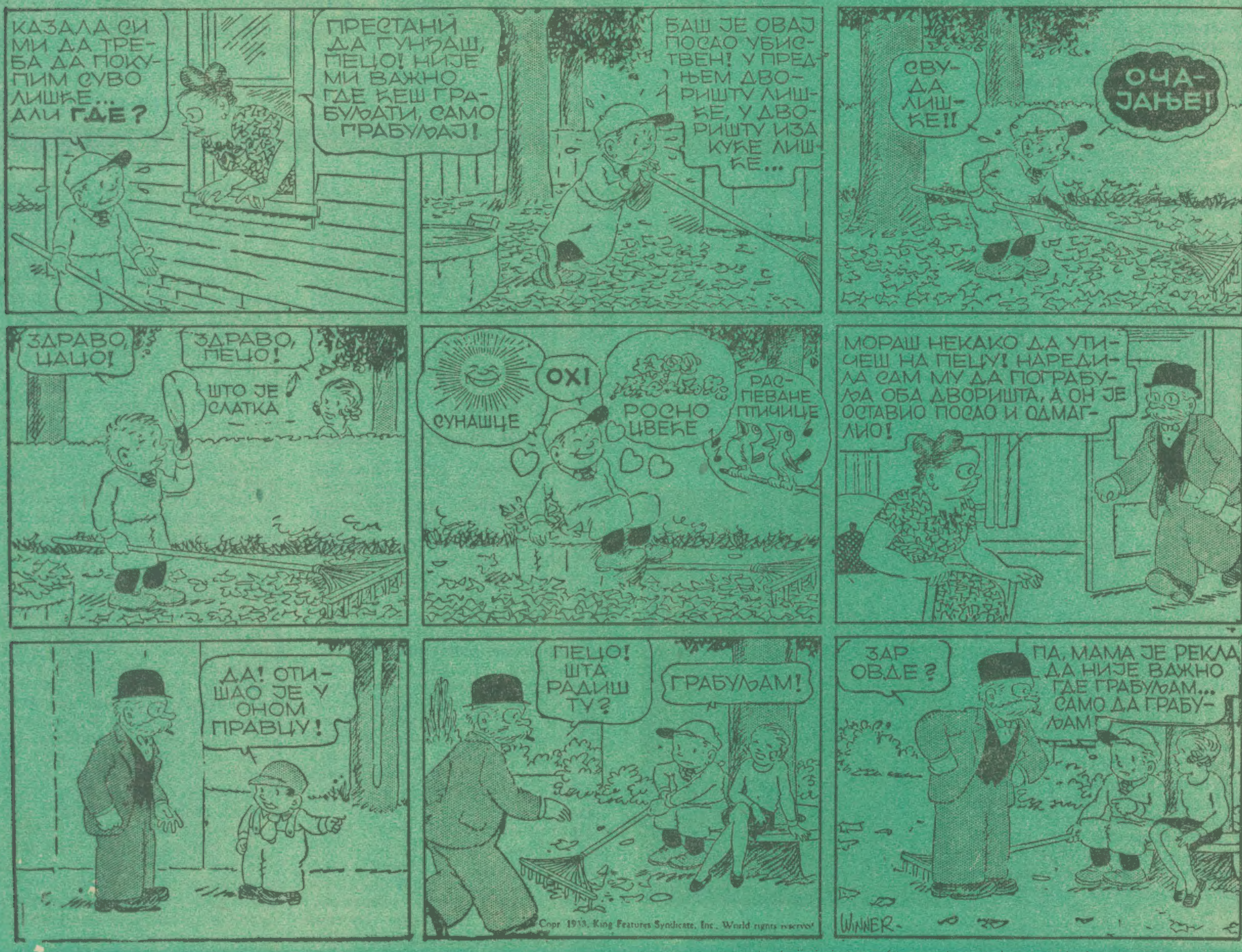
Сада је било важно открити ко је од Меркових људи могао да прода тај дијаграм Брадлију. Сумњало се на све хемичаре сем на Мелоа пошто је његов посао углавном био спољни, тј. инсталирао је нове лабораторије. Међутим, приликом пажљивог проверавања прошлости свих хемичара установљено је да је Брадли једино Мелоу био наставник и да је највероватније Мело украо тајну. Али још увек то није био никакав доказ. Зато се продужило са пажљивим испитивањем. Приликом претреса његовог стана установљено је да је мастило којим је цртан дијаграм продат Брадлију било исто мастило којим се он служио. Више није било никакве сумње ко је био шпијун.

Мело је одмах био позван. Приликом испитивања он је у почетку све порицао. Али притиснут чињеницама, све је признао. Тада је видео колико је Брадли био грамжљив, јер се чак није потрудио да прецрта његов дијаграм и да га бар мало измени, већ га је неизмењеног продао Французима само да би што пре дошао до новца.

Фирма Мерк је тужила Брадлија суду, али је питање да ли ће до суђења икада доћи јер се Брадли налази у Француској где тужи Мерка за крађу истог лека! У међувремену швајцарске власти су ухапсиле Брадлија због илегалне продаје тог лека једној швајцарској фирми, али га је суд пустио на слободу уз кауцију од 46.000 долара.

Прошле године америчка Трговачка комора упутила је један апел америчкој влади и другим владама света да усвоји закон о строгом кажњавању шпијуна пословних тајни као и да се забрани употреба илегално добијених проналазака.

ВАЖНО ЈЕ РАДИТИ

Кроз ВЕКОВЕ

СМРТ НА ГОЗБИ

Историчар Херодот прича да је међу старим Египћанима, нарочито код богатог света, постојао обичај да се после обилног ручка изнесе на сто један мали мртвачки сандук с лутком која је представљала смрт. Лутка је показивана свим званицама, а онај који је то чинио, говорио је сваком присутном понаособ: „Баците поглед на овог човека, ви ћете му после смрти бити слични. Зато сада пијте и веселите се!“

Једно време научници су мислили да је Херодот измислио овај обичај, али је касније пронађен један папирус — он се данас налази у Британском музеју — који потврђује Херодотове речи.

ЗЕМЉА НЕЖНОСТИ

Француски књижевници 17. века, а нарочито Мадлена де Скидери (1607—1701), измислили су фантастичну земљу којој су дали име Земља нежности. У беспослици и пренемагању, они су чак направили и географску карту те земље, нацртали на њој планине, језера и реке и свако место обележили алегоричним именима. Тако су се на тој карти могли наћи и оваква места: Доброта, Љубавно писмо, Заборав, Велико срце, Тачност, Осећајност, Поверљиво пријатељство, Патетичност, Језеро индиферетности, Опасно море и тако даље. Ова карта први пут је објављена у другој књизи романа „Клелија“ Мадлене де Скидери.

КАД ЈЕ ВЛАДАЛА ЗЛАТНА ГРОЗНИЦА

Пуних шест месеци је гостионичар Хил Бичи голорук гонио четири убице свог пријатеља прешавши за то време више од 3.000 километара кроз индијанску територију.

ОСВЕТНИКОВА ПОТЕРА

ХИЛ БИЧИ је био низак, дежмекаст човек и није ни најмање личио на хероја. Држао је кафану у малом месту Лујстону (држава Ајдахо) када су у прошлом веку сви јурили у потеру за златом. Зима је била дошла пре времена и Хил Бичи је са нестрпљењем очекивао повратак свог најбољег пријатеља Лојда Мегрудера, који је био отишао у свој рудник злата. Лојд је пошао са четворицом људи које је најмио пре два месеца.

Али већ је било прошло време Лојдовог повратка. Те вечери, док је Хил Бичи шетао по кафани нерасположен због закашњења свог пријатеља, ушао је један човек са увијеним лицем и затражио четири карте за поштанска кола која су ујутру полазила за Вала-Валу. Хил је био изненађен што је странац одмах изишао не затраживши ништа да попије.

Ујутру, пред полазак кола, Хил је позвао шерифа и рекао му о чудном странцу. Кад су отишли до кола, видели су тамо четири човека са тако увијеним лицима да их нико није могао познати. Хил је тражио од шерифа да их задржи и испита ко су, али шериф није хтео да без разлога задржава људе.

Па ипак, Хил је посумњао да су то били људи које је Лојд повео да би му помогли при вађењу злата. Али шта је било са Лојдом? Хил је то морао да дозна и зато је појахао коња и кренуо за поштанским колима која су ишла за Вала-Валу. Када је стигао у Вала-Валу и потражио оне људе, кочијаш му је рекао да су они изашли из кола већ после три сата вожње.

Хил је поново кренуо ка Лујстону верујући да ће их негде наћи. Распитујући се на оближњим фармама о четворици људи које је тражио, дознао је да су они продали десет коња, међу којима је био и дивни ждребац његовог пријатеља. Тада је већ скоро био сигуран да је његов пријатељ настрадао и решио је да похвата убице.

Али како поћи против четири добро наоружана човека потпуно голорук? А Хил Бичи се заклео да никад више неће узети ватрено оружје у руке кад је једне ноћи пре неколико година убио човека у својој кафани. Истина, то је било у самоодбрани и суд га је ослободио сваке одговорности, али суд није могао да ослободи и његову савест. Па ипак, Хил се није колебао ни једног тренутка.

Трапер признаје све

Хил је рекао о својој намери само Лојдовој жени; појахао је коња и кренуо за убицама. После пуних осам дана, јашући скоро без одмора, Хил је једне вечери угледао ватру у неком кањону. Пошто се мрак био устио, није могао да се приближи ватри, али је веровао да су ту били људи које је гонио.

Хил је чекао док је свануло а онда се приближио ватри. Поред ватре су три човека спавала а један је чувао стражу. Хил се нечујно привукао коњима, одвезао их и повео, јер је знао да људи не могу даље без коња. Стражару се нешто учинило сумњиво и пошао је да види шта је са коњима. Хил је то само и чекао. Узео је камен и, кад је човек био испод њега, погодио га у главу. Затим је пришао и ставио га на коња па онда се нечујно удаљио са њим. Хил је чекао да човек дође себи да би га могао испитати шта се десило са Лојдом. Препознао га је: био је то Сем Пејџ, познати трапер, и важио је као поштен човек.

Пошто се подоста удаљио од осталe тројице, Хил је стао поред једног потока и повратио Сема. Сем је без оклевања испричао како су она тројица убила Лојда ради злата које је вредело око 50.000 долара. Сем није знао ништа о убиству док му нису рекли. Претили су му да ће га убити ако ма шта каже. Пристао је да све каже и пред шерифом. Хил се вратио са трапером у Лујстон и тамо га предао шерифу који га је задржао у затвору.

Хил Бичи је поново кренуо за осталом тројицом, мада су му они били измакли више од неколико дана хода. Али он се није бринуо због тога, јер док је он јахао скоро без одмора и спавања, убице су се морале задржавати по успутним кафанама. Тако је почео најчуднији лов у коме је један голорук човек ишао против три добро наоружане убице.

Хил Бичи је имао известан путоказ. Пејџ је, наиме, рекао да убице иду за Портленд да тамо замене злато за новац преко једног пријатеља чије име је казао. Због тога је Хил журио да стигне што пре у Портленд. Међутим, када је тамо стигао, дознао је да су убице отпутовале бродом за Сан Франциско да би тамо замениле злато. На Хилову жалост следећи брод ишао је тек кроз две недеље.

Сам кроз индијанску територију

Како није било директне везе воденим путем, то су путници морали извесне делове да прелазе колима до следеће реке и тако редом. То је био заобилазнији пут али сигурнији. Хил је међутим решио да крене правом линијом, а то је значило да је морао да иде више од хиљаду километара преко територије Индијанаца који су у то време били непријатељски расположени према белцима.

Био је то страшно напоран и опасан пут. Хил је већином морао да путује само ноћу због чега је губио оријентацију. Али упркос свих недаћа и лишавања, он је стигао у Сан Франциско после нешто више од три месеца. Међутим, тек кад је стигао тамо, настао је проблем како наћи убице у великој вароши, ако су они уопште стигли тамо. Ипак је утврдио да су пре десетак дана три човека заменила злато за 50.000 долара.

Хил је знао где ће наћи убице, ако су још били у Сан Франциску. Почео је да обилази кафане и коцкарнице и ускоро их је нашао за коцкарским столом.

Упорни Хил је чекао сатима док се убице не заморе и оду да легну, а као стари кафеџија знао је да их је најлакше похватати на спавању. Кад су се после скоро 30 сати коцкања повукли у своје собе и тврдо заспали, Хил их је без муке разоружао и везао. Пошто их је закључао, обратио се шерифу за помоћ.

Али како шериф није могао никога да ухапси без доказа, то је Хил послао депешу свом шерифу да посведочи његове исказе. Убице нису могле да дођу к себи од изненађења кад су се нашле везане и кад им је шериф саопштио да ће бити предате суду у Лујстону. Скоро два месеца је требало док су пребачени натраг у Лујстон уз будну контролу Хила Бичија.

Сведочењем старог трапера и налазом леша доказан је злочин и убице су осуђена на смрт вешањем. Али још суђење није било завршено кад их је маса извукла на улицу и обесила. Стари трапер, пошто стварно није учествовао у том убиству, био је ослобођен.

Херој целог подухвата, наравно, био је скромни Хил Бичи. Пуних шест месеци њему је требало да ухвати убице излажући се највећим опасностима.

ПСЕЋИ МАНДАРИН

О псима, њиховој оданости и привржености људима много је писано. Ипак, хтели бисмо да оживимо сећање на једну заборављену епизоду из живота старог кинеског циркуског артисте Суна, кога је народ прозвао „мандарином псеће Манџурије“.

Пре четрдесет година један руски ловац доспео је у северну Кину. И једног сунчаног дана на прашњавом путу он је срео необичан караван. У расклиматаним дрвеним таљигама, у које је било упрегнуто шест великих паса-чувара, седео је стари Кинез-инвалид: био је без руку и једне ноге. Око њега мотала су се штенад, а крај таљига и иза њих ишла је још „чета“ паса натоварених разним домаћим старим стварима.

Старац је очигледно одлучио да се мало одмори па је некако нарочито звизнуо. Таљиге се зауставиле и сви пси су стрмоглавце јурнули на разне стране, да се убрзо врате носећи у зубима иверје, суве гране и гранчице за ватру. Тада је Кинез позвао стару, хрому керушу по имену Санча и нешто је промрмљао. Керуша је сместа узела у зубе чајник и пошла на језеро по воду.

Пси су обавили многе корисне послове. Старац је само наређивао а они су испуњавали наређења разумевајући га у пола речи, у пола покрета.

Пред обед Кинез је скупио све псе и они су у полукругу „сели“ око њега. Старац је почео да “разговара“ са њима: једне је хвалио, друге је строго укоревао. Пси су реаговали на Сунове речи: радосно су махали репом или постиђено окретали њушке у страну.

Ловац, који је добро знао кинески, ступио је са старцем у разговор и тако је дознао његову судбину.

Сун је потицао из провинције Шандун; његови су се преци из поколења у поколење занимали дресирањем мајмуна, мачки, овнова и паса. Али једном се догодила несрећа: Сун је пао под кола и оста је без руку и само с једном ногом. Никоме потребан и одбачен од свих, Сун је почео да окупља око себе псе-бескућнике. Животиње су не само савладале разне циркуске трикове, већ су почеле и да помажу свом господару и пријатељу у домаћим пословима. На улицама и трговима Сун је певао своје тужне песме, а пси су по такту играли и тужно завијали.

Занимљиво је да су на путевима сви пси-бескућници видели у Суну свог пријатеља и заштитника, па су с пуно поверења кретали за његовим таљигама повећавајући и иначе већ велику дружину луталица.

Необичан караван „мандарина псеће Манџурије“ био је последњи пут виђен недалеко од монголске границе, а затим је нестао без трага; највероватније је старац умро на путу, а пси се разбежали по степи.

Јесте ли већ чули да...

...наш познати песник Јован Јовановић Змај показао је љубав према пи-

сању стихова још у петој години. Чим је научио да пише, отац му је набавио књижицу за песме. На корицама те књижице је писало: „Старе песме младог стихотворца“.

...у Шекспировим делима љубав се помиње 2559 пута, а мржња свега 228 пута.

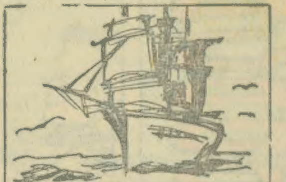
...велики проналазач Едисон назвао је 1878. године једну врсту телефона намењену глувима — мегафоном. Данас се тим именом углавном називају

справе за појачање гласова: труба коју употребљавају филмски редитељи, труба на грамофонима старог типа, као и велики левкови којима се служе викачи на спортским игралиштима.

...стари Египћани стављали су својим преминулим сродницима под језик драги камен изрезан у облику једне бубе која је била симбол бесмртности.

...подвоз за Америку био је некад веома скуп. Године 1620. превоз једног човека на бедном једрењаку стајао је више него што

данас треба платити за превоз две особе у првој класи најлепшег прекоокеанског брода.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) познати мађарски композитор, Франц (1811—1876), 5) врста индијског новца, 9) делатност, 10) варошица на полуострву Пељешцу, 11) штета, дефект, 12) дршка на виолини, 13) показна заменица, 15) хемијски знак за мазуријум, 16) узвик, 18) језеро у Северној Америци, 20) староримски песник (Лукреције), 22) кћерин муж, 24) битност, срж, 26) енглески морепловац и истраживач (Џемс), 27) орган чула слуха и равнотеже, 29) узвик, 31) целокупно, 33) гувернер Св. Јелене у доба Наполеона, 35) позади, 37) хемијски знак за рубидијум, 38) име великог пољског песника, 40) женско име, 42) преимућство, првенство, 43) северноамерички микробиолог, пронашао вакцину против дечје парализе, 44) женско име.

Усправно: 1) немачки шаховски велемајстор (1868—1941), 2) чувени градитељ у Перикловo доба, 3) део намештаја, 4) име француског певача Росија, 5) сидро, котва, 6) неупотребљен, 7) покрајина у североисточном делу Индије, 8) пасија, 14) музичар који је достигао савршенство, 17) завијуци, кривине, 19) сума, збир 21) јеврејски књижевник (Шалом), 23) божанство вода и мора кол старих Вавилонаца, 24) ситан француски новац, 25) узвик, 26) нагла појава малаксалости услед попуштања периферног крвотока, 28) дискусија, 30) река у источној Србији, 32) каменљар, 34) гранична река између Пољске и Источне Немачке, 36) органско хемијско једињење, 39) острво у Преспанском језеру, 41) име старије филмске глумице Рине.

1	2	3	4		5	6	7	8
9								
10				■	11			
12		■	13	14		■	15	
16		17	■	18		19	■	
	■	20	21		■	22	23	
	24				25			
26			■	27			■	28
	■	29	30		■	31	32	
33	34	■	35		36	■	37	
38		39		■	40	41		
42								
43					44			

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) кап, 4) пре, 7) обор, 9) клан, 10) кало, 11) раме, 12) испит, 14) Спартак, 16) Млини, 17) нос, 19) Еа. 20) Ана, 22) РР, 23) два, 25) цртеж, 27) антимон, 30) тапир, 32) Свир, 34) јато, 36) тока, 37) аков, 38) иза, 39) Спа.

Усправно: 1) кокс, 2) аба, 3) полипи, 4) платан, 5) рам, 6) Енеј, 8) Росана, 9) Крит, 13) принцип, 14) слава, 15) корен, 16) мед, 18) срж, 21) армија, 24) антика, 26) торакс, 28) Тара, 29) ости, 31) сова, 33) воз, 35) топ.

МИКИ

by WALT DISNEY

МОСТАРИНА

ОХ! ОПЕТ ЈЕДАН МОСТ ЗА КОЈИ СЕ ПЛАЋА!

ЕВО! ПЛАТИЋУ ЈА!

X 321

МОСТАРИНА 200 Д

ЖЕЛИМ ДА КОД МИЋЕ РАЗВИЈЕМ ДАР ЗАПАЖАЊА...

...И ТО У ПРИРОДИ, МЕЂУ ЗИМЗЕЛЕНИМ СЕКВОЈАМА!

ЗДРАВО!

ЗАР НИЈЕ ДИВАН ПРИЗОР? МИЋА СКЛАПА ПРИЈАТЕЉСТВО...

...СА ШУМСКИМ СТАНОВНИЦИМА!

ДА... САМО... ОВОГ ПУТА ЈЕ...

...ПРЕТЕРАО!

ЖИВОТИЊЕ СВЕ ПАМТЕ...

Бивша јахачица Ана Кук, ветеран циркуске арене, испричала је овај занимљив случај. Једном је она са својим мужем, црнцем Багријем Куком, такође циркуским јахачем, отишла у посету чувеном дресеру Дурову. Када су ушли у собу, мајмун Мимус, који се ту налазио, радосно је закричао кад је угледо Кука и просто му се бацио у наручје. Шимпанзо је црног госта загрлио око врага и чврсто се уз њега прибио. Тако је Кук читаво вече преседео с мајмуном у наручју. Домаћин и Мимусов господар, дресер и кловн Дуров, објашњава ову „љубав на први поглед": Мимус је угледао свет у Африци и тек касније је доспео у Русију. Угледавши свог црног „земљака", Мимус се сетио завичаја и људи у њему, веома се обрадовао сусрету па је полетео Куку у загрљај...

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" штампарско-издавачко предузеће Београд. Македонска 31. Жиро рачун број 101-112-1-82. Поштански фах 124. Претплата за нашу земљу: годишња 1.800; полугодишња 900; за иностранство: годишња 2.600, полугодишња 1.300 дин. Рукописи се не враћају.